Centrum vedecko-technických informácií SR
Odbor štatistiky, výskumu a analýz

Mgr. Mária Janková

Záškoláctvo u žiakov základných a stredných škôl 2014 – 2024

Špecifiká a vývoj v bežných a v špeciálnych školách

Bratislava 2025

ISBN 978-80-8240-092-5

Obsah

Zoznam tabuliek 5

Zoznam grafov 5

Použité skratky a symboly 6

Úvod 7

Metodické poznámky 8

1. Základné školy 9

1.1 Vývoj záškoláctva na celoslovenskej úrovni 10

1.2 Porovnanie prvého a druhého stupňa základných škôl 12

1.3 Rozdiely v záškoláctve podľa ročníkov základnej školy 13

1.4 Rozdiely v záškoláctve podľa pohlavia 14

1.5 Regionálne rozdiely v záškoláctve 16

1.6 Špeciálne základné školy – špecifiká a trendy 20

2. Stredné školy 23

2.1 Vývoj záškoláctva na celoslovenskej úrovni 24

2.2 Rozdiely podľa typu školy (gymnáziá, stredné odborné školy, konzervatóriá) 25

2.3 Regionálne rozdiely v záškoláctve 27

2.4 Špeciálne stredné školy – špecifiká a trendy 29

3. Zhrnutie a odporúčania na zníženie záškoláctva 32

Príloha 38

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Vývoj počtu neospravedlnených hodín na žiaka ZŠ podľa okresov SR (2014 – 2024) 38

Tabuľka 2: Vývoj počtu neospravedlnených hodín na žiaka špeciálnej ZŠ podľa okresov SR (2014 – 2024) 40

Zoznam grafov

Graf 1.1: Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka základných škôl v SR (2014 – 2024) 10

Graf 1.2: Porovnanie priemerného počtu neospravedlnených hodín podľa stupňa základnej školy v SR (2014 – 2024) 12

Graf 1.3: Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín podľa ročníkov v základných školách v SR (2014 – 2024) 13

Graf 1.4 Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín podľa pohlavia v základných školách v SR (2014 – 2024) 15

Graf 1.5a: Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín podľa krajov v základných školách v SR 2014 – 2024) 17

Graf 1.5b: Okresy s najvyšším priemerným počtom neospravedlnených hodín na žiaka v základných školách v SR (2024) 19

Graf 1.6a: Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka špeciálnych základných škôl v SR (2014 – 2024) 20

Graf 1.6b: Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín podľa krajov v špeciálnych základných školách v SR (2014 – 2024) 21

Graf 1.6c: Okresy s najvyšším priemerným počtom neospravedlnených hodín na žiaka v špeciálnych základných školách v SR (2024) 22

Graf 2.1: Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka stredných škôl v SR (2014 – 2024) 24

Graf 2.2: Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka podľa typu strednej školy v SR (2014 – 2024) 26

Graf 2.3: Vývoj počtu neospravedlnených hodín na žiaka v SŠ podľa krajov (2014 – 2024) 27

Graf 2.4a: Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka špeciálnych stredných škôl v SR (2014 – 2024) 29

Graf 2.4b: Vývoj počtu neospravedlnených hodín podľa krajov v stredných špeciálnych školách v SR (2014 – 2024) 30

Použité skratky a symboly

CVTI SR	Centrum vedecko-technických informácií SR
MŠVVaM SR	Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR
BA	Bratislavský kraj
TT	Trnavský kraj
TN	Trenčiansky kraj
NR	Nitriansky kraj
ZA	Žilinský kraj
BB	Banskobystrický kraj
PO	Prešovský kraj
KE	Košický kraj
p. b.	percentuálne body
ZŠ	základná školy
1. stupeň	prvý stupeň základnej školy
2. stupeň	druhý stupeň základnej školy
Špeciálna ZŠ	špeciálna základná škola
SŠ	stredná škola
GYM	gymnázium a stredná športová škola
KON	konzervatórium
SOŠ	stredná odborná škola
Špeciálna SŠ	špeciálna stredná škola

* *Pre lepšiu čitateľnosť sa v texte využíva generické maskulínum, ktoré zahŕňa osoby všetkých rodov.*

Úvod

Záškoláctvo predstavuje dlhodobý a komplexný fenomén vo vzdelávacom systéme, ktorý odráža nielen individuálne postoje žiakov k vzdelávaniu, ale aj širšie spoločenské, rodinné a inštitucionálne súvislosti. Môže mať zásadný vplyv na školskú úspešnosť, sociálne začlenenie a budúcu životnú dráhu mladých ľudí. Z hľadiska školskej dochádzky ide zároveň o dôležitý indikátor fungovania školského systému, kvality vzdelávacieho prostredia, ale aj efektívnosti preventívnych a podporných opatrení v oblasti výchovy a vzdelávania.

V poslednom desaťročí sa na Slovensku záškoláctvo stalo témou, ktorá presahuje rámec jednotlivých škôl a získava čoraz väčšiu pozornosť odbornej i laickej verejnosti. Záškoláctvo už nie je vnímané len ako problém správania konkrétnych žiakov, ale ako viacrozmerný jav spojený s ekonomickými, sociálnymi a kultúrnymi faktormi. V tomto kontexte je dôležité sledovať nielen samotný počet neospravedlnených hodín, ale aj ich vývoj, regionálne rozloženie, typ školy či pohlavie žiakov, pretože práve tieto dimenzie umožňujú lepšie pochopiť príčiny aj dôsledky tohto javu.

Cieľom tejto publikácie je poskytnúť komplexný pohľad na vývoj záškoláctva v Slovenskej republike v období rokov 2014 – 2024 a to na všetkých úrovniach regionálneho školstva – od základných škôl, cez špeciálne základné školy, až po stredné a špeciálne stredné školy. Analýza sa opiera o údaje Centra vedecko-technických informácií SR (CVTI SR), ktoré každoročne zbiera a spracúva štatistiky o školách, žiakoch a ich dochádzke. Vďaka týmto dlhodobým údajom je možné identifikovať trendy, výkyvy i nové súvislosti, ktoré formovali záškoláctvo počas sledovaného obdobia.

Zvláštnu pozornosť si vyžaduje obdobie rokov 2020 a 2021, keď pandémia COVID-19 zásadným spôsobom zmenila organizáciu vyučovania, formu dochádzky i samotný prístup žiakov ku škole. Prechod na dištančné vzdelávanie síce dočasne znížil počet neospravedlnených hodín, ale zároveň odhalil nové formy školského vylúčenia – žiakov, ktorí sa výučby nezúčastňovali vôbec, alebo len okrajovo. Tieto skúsenosti zásadne ovplyvnili aj ďalšie roky, keď sa školský systém postupne vracal do bežného režimu a riešil následky dlhodobej absencie žiakov.

Analýza sa okrem celkového vývoja zameriava aj na porovnanie medzi rôznymi typmi škôl a regiónmi Slovenska. Regionálne rozdiely v počtoch neospravedlnených hodín často reflektujú sociálno-ekonomické disproporcie, dostupnosť škôl, úroveň infraštruktúry, ako aj špecifiká lokálnych komunít. V tomto smere publikácia poukazuje na rozdiely medzi mestskými a vidieckymi oblasťami, ako aj medzi jednotlivými krajmi a okresmi. Cieľom nie je len kvantitatívne zachytenie týchto rozdielov, ale aj kvalitatívna interpretácia – prečo sa niektoré regióny dlhodobo vyznačujú vyšším výskytom záškoláctva a aké faktory tento stav ovplyvňujú.

Dôležitou novinkou oproti predchádzajúcim analýzam je zahrnutie **rozdielov podľa pohlavia žiakov**. Skúmanie rodového aspektu záškoláctva umožňuje lepšie porozumieť

odlišným motívom a formám absencie medzi chlapcami a dievčatami. Kým chlapci bývajú častejšie spájaní s otvorenými formami záškoláctva a disciplínou, u dievčat sa častejšie objavujú skryté formy nepravidelnej dochádzky, ktoré môžu súvisieť s rodinnými povinnosťami, psychickou záťažou či sociálnymi stereotypmi. Rodové hľadisko je preto dôležitý analytický rozmer, ktorý dopĺňa tradičné pohľady na školskú dochádzku.

Publikácia má ambíciu prispieť k odbornej diskusii o efektívnych stratégiách znižovania záškoláctva a podpore pravidelnej školskej dochádzky. Výsledky analýzy môžu poslúžiť ako východisko pre tvorbu preventívnych programov, regionálnych politík či legislatívnych opatrení, ktoré by pomohli riešiť príčiny absencií už v počiatočných štádiách. Zároveň však prinášajú poznatky využiteľné aj pre pedagogických a odborných zamestnancov škôl, psychológov, sociálnych pracovníkov a rodičov, ktorí sa priamo podieľajú na podpore žiakov a ich vzťahu ku škole.

Záškoláctvo ako spoločenský fenomén si vyžaduje komplexný a dlhodobý prístup. Nestačí len monitorovať údaje o neospravedlnených hodinách, ale je potrebné porozumieť hlbším príčinám, ktoré k nim vedú. Publikácia *Záškoláctvo u žiakov základných a stredných škôl* preto ponúka analytický, avšak zároveň zrozumiteľný pohľad na vývoj tohto javu, s cieľom podporiť vzdelávací systém, ktorý umožňuje každému dieťaťu pravidelne a plnohodnotne sa zúčastňovať v procese vzdelávania.

Metodické poznámky

Analýza záškoláctva v Slovenskej republike za obdobie rokov 2014 – 2024 vychádza z údajoch, ktoré spracúva **Centrum vedecko-technických informácií SR (CVTI SR)** v spolupráci s **Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR (MŠVVaM SR)**. Údaje vychádzajú z každoročne vypĺňaného **výkazu o základných a stredných školách (Škol – výkaz 40-01 a 41-01)**, ktorý sa zisťuje k 15. septembru daného roka. Týmto dátumom sa zachytáva stav školského roka ukončeného v predchádzajúcom školskom období (napríklad rok 2024 zachytáva stav za školský rok 2023/2024).

Hlavným indikátorom, prostredníctvom ktorého sa záškoláctvo v tejto publikácii kvantitatívne vyjadruje, je **počet neospravedlnených hodín na jedného žiaka**. Tento ukazovateľ sa vypočíta ako podiel medzi:

- celkovým počtom neospravedlnených vyučovacích hodín v danom školskom roku a
- počtom žiakov k 15. septembru daného roka.

Výsledný údaj teda predstavuje priemerný počet neospravedlnených hodín pripadajúcich na jedného žiaka a slúži ako ukazovateľ úrovne záškoláctva. Takto definovaný indikátor umožňuje porovnanie medzi rôznymi typmi škôl, krajmi, či okresmi bez ohľadu na veľkosť populácie žiakov.

Analýza sa vzťahuje na tieto kategórie škôl:

- **základné školy (ZŠ),**
- **špeciálne základné školy (ŠZŠ),**
- **stredné školy (SŠ)**, rozdelené na gymnáziá, stredné odborné školy a konzervatóriá,
- **špeciálne stredné školy (ŠSŠ).**

V základných školách sa osobitne sledujú rozdiely medzi **prvým a druhým stupňom vzdelávania**, ako aj **ročníkové odlišnosti**. Údaje sú analyzované v časových radoch (2014 – 2024) s dôrazom na identifikáciu trendov, výkyvov a možných vplyvov externých udalostí, najmä pandémie COVID-19.

Pre potreby regionálnej analýzy sú údaje spracované:

- **na úrovni krajov SR**, čo umožňuje porovnávanie medzi väčšími územnými celkami a
- **na úrovni okresov SR**, kde sa prejavujú najvýraznejšie sociálno-ekonomické rozdiely.

Okrem územného a typologického členenia je súčasťou tejto publikácie aj **analýza rozdielov podľa pohlavia žiakov**, ktorá sa v predchádzajúcich rokoch v oficiálnych správach samostatne neuvádzala. Rodový aspekt umožňuje lepšie identifikovať špecifické správanie chlapcov a dievčat v školskej dochádzke a dopĺňa obraz o sociálnych a kultúrnych determinantách záškoláctva.

Všetky grafy a tabuľky uvedené v publikácii vychádzajú z údajov CVTI SR, pričom boli doplnené o **vlastné prepočty a interpretácie autorky**. Pri porovnávaniach medzi rokmi je potrebné mať na pamäti, že aj menšie zmeny v metodike zberu údajov, alebo štruktúre žiakov môžu ovplyvniť hodnoty indikátora. Napriek tomu dlhodobé trendy zachytené v tejto správe poskytujú spoľahlivý a reprezentatívny obraz o vývoji záškoláctva v Slovenskej republike počas uplynulého desaťročia.

1. Základné školy

Základné školy sú najdôležitejšou etapou povinnej školskej dochádzky, v ktorej sa formuje vzťah dieťaťa ku vzdelávaniu, autoritám a spoločenským pravidlám. Pravidelná účasť na vyučovaní má zásadný význam pre vzdelávacie výsledky, aj sociálny vývin žiaka, preto záškoláctvo na tejto úrovni predstavuje vážny signál možných problémov v správaní, motivácii či rodinnom zázemí.

V období rokov 2014 – 2024 ovplyvnilo dochádzku žiakov viac faktorov – zmeny v spoločnosti, rodinné pomery, sociálno-ekonomická situácia či pandémia COVID-19. Tá dočasne znížila počet neospravedlnených hodín, ale po návrate do prezenčného vyučovania sa v mnohých školách objavil nárast absencií a zhoršený školský režim.

Tieto výkyvy ukazujú, že záškoláctvo nemožno chápať izolovane, ale ako výsledok viacerých prepojených okolností.

Kapitola sa zameriava na analýzu záškoláctva v základných školách z viacerých hľadísk. V úvodnej časti (1.1) je sledovaný **celoslovenský vývoj** počtu neospravedlnených hodín, pričom nasleduje porovnanie **prvého a druhého stupňa ZŠ** (1.2), kde sa prejavujú rozdiely vo veku, motivácii a rodičovskej kontrole. Tretia časť (1.3) analyzuje **regionálne rozdiely**, ktoré súvisia so sociálno-ekonomickými a kultúrnymi faktormi jednotlivých oblastí.

Osobitná pozornosť je venovaná **rozdielom podľa pohlavia žiakov** (1.4), ktoré odhaľujú rozdielne prejavy záškoláctva u chlapcov a dievčat. Záverečná časť (1.5) sa zameriava na **špeciálne základné školy**, kde majú absencie často iný charakter a súvisia so špecifickými potrebami žiakov.

Cieľom kapitoly je ponúknuť komplexný obraz o stave a vývoji záškoláctva v základných školách, identifikovať jeho hlavné príčiny a poukázať na faktory, ktoré môžu prispieť k jeho znižovaniu a podpore pravidelnej školskej dochádzky.

1.1 Vývoj záškoláctva na celoslovenskej úrovni

Vývoj záškoláctva v základných školách v Slovenskej republike v rokoch 2014 – 2024 ukazuje viacero zaujímavých trendov, ktoré odrážajú zmeny v spoločnosti, fungovaní škôl, aj správaní žiakov. Počas sledovaného obdobia sa priemerný počet neospravedlnených hodín na jedného žiaka pohyboval v rozmedzí od **3,57 hodiny (v roku 2020)** do **6,33 hodiny (v roku 2016)**.

Graf 1.1: Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka základnej školy v SR (2014 – 2024)

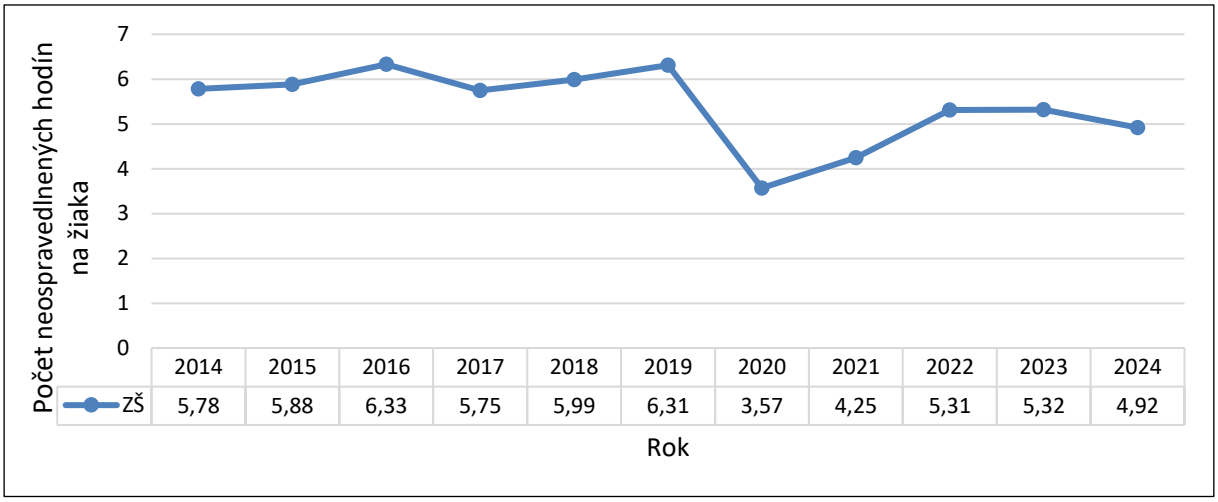

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

V úvodnej časti sledovaného obdobia, teda v rokoch **2014 až 2016**, bolo možné pozorovať **mierny nárast záškoláctva** – z 5,78 hodiny v roku 2014 na 6,33 v roku 2016. Tento nárast mohol súvisieť so zvýšenou mierou sociálneho napätia v niektorých regiónoch, ale aj s postupne znižujúcou sa mierou rodičovskej kontroly u starších žiakov

druhého stupňa. Rok **2017** priniesol dočasný pokles (5,75 hodiny), avšak v nasledujúcich rokoch 2018 a 2019 sa hodnoty opäť priblížili k predchádzajúcej úrovni, čo naznačuje, že išlo skôr o krátkodobý výkyv než o dlhodobý trend.

Zlomovým obdobím bol rok **2020**, kedy došlo k **prudkému poklesu neospravedlnených hodín** na 3,57 hodiny na žiaka. Tento pokles bol priamo ovplyvnený **pandémiou COVID-19** a s ňou spojeným dištančným vzdelávaním. Počas uzatvorenia škôl nebolo možné absencie evidovať v štandardnom režime, čo viedlo k dočasnému zníženiu oficiálne zaznamenaného záškoláctva. Po návrate do prezenčného vzdelávania v školskom roku 2021/2022 však nastal **opätovný nárast** – v roku 2021 dosiahol ukazovateľ hodnotu 4,25 hodiny a v roku 2022 až 5,31 hodiny. Tento vývoj naznačuje, že návrat do bežného režimu bol spojený s ťažkosťami pri obnove pravidelnej dochádzky a disciplíny žiakov, ako aj s pretrvávajúcimi dopadmi pandémie na psychiku a motiváciu detí.

V rokoch **2023 a 2024** sa vývoj stabilizoval – priemerný počet neospravedlnených hodín sa pohyboval okolo **5,3 až 4,9 hodiny na žiaka**. Tieto hodnoty naznačujú, že školy sa postupne vrátili k predpandemickému režimu, ale úroveň záškoláctva sa zatiaľ nevrátila na minimálne hodnoty zaznamenané počas dištančného vzdelávania. Napriek miernemu poklesu v posledných dvoch rokoch zostáva problém záškoláctva trvalou súčasťou školského prostredia, pričom jeho intenzita sa líši podľa regiónu, veku žiakov a ich sociálneho zázemia.

Z dlhodobého hľadiska možno konštatovať, že priemerná hodnota za celé sledované obdobie sa pohybuje **okolo 5,5 neospravedlnených hodín na žiaka**, čo predstavuje mierne kolísavý, ale relatívne stabilný trend. Pri interpretácii týchto údajov je dôležité zdôrazniť, že aj menšie výkyvy môžu mať významný dopad – najmä ak sa sústreďujú v konkrétnych skupinách žiakov alebo regiónoch.

Z hľadiska širších súvislostí možno povedať, že úroveň záškoláctva v základných školách je výsledkom **kombinácie rodinných, sociálnych a školských faktorov**. Kým u mladších žiakov prevláda vplyv rodinného prostredia a rodičovskej kontroly, u starších detí sa výraznejšie prejavuje vplyv rovesníckej skupiny, motivácia k učeniu a vzťah ku škole ako inštitúcii.

Pri pohľade na rozdiely podľa pohlavia (ktoré sú podrobnejšie rozpracované v časti 1.4) možno už v tomto celoslovenskom prehľade naznačiť, že **chlapci dlhodobo dosahujú vyššie hodnoty neospravedlnených hodín** ako dievčatá. Tento rozdiel je konzistentný s medzinárodnými zisteniami a poukazuje na potrebu cielenej práce so žiakmi, ktorí vykazujú nižšiu mieru motivácie a väčšiu tendenciu k rizikovému správaniu.

Celkovo možno vývoj v rokoch 2014 – 2024 charakterizovať ako **mierne kolísavý s vplyvom vonkajších udalostí**, pričom najvýraznejšie zmeny prinieslo pandemické obdobie. Aktuálny trend naznačuje, že hoci sa situácia stabilizuje, záškoláctvo zostáva trvalou výzvou základného školstva a vyžaduje si systematickú prevenciu, individuálny prístup k žiakom a posilnenie spolupráce školy s rodinou a komunitou.

1.2 Porovnanie prvého a druhého stupňa základných škôl

Z hľadiska školského systému predstavujú prvý a druhý stupeň základných škôl dve odlišné vývinové a sociálne etapy, ktoré sa prirodzene odrážajú aj v dochádzke žiakov. Analýza priemerného počtu neospravedlnených hodín ukazuje, že počas sledovaného obdobia rokov 2014 – 2024 existovali medzi stupňami **mierne, ale stabilné rozdiely**, ktoré súvisia s vekom, mierou samostatnosti, ako aj kontrolou zo strany rodičov a školy.

V rokoch **2014 až 2018** dosahovali žiaci **prvého stupňa** spravidla vyšší počet neospravedlnených hodín než žiaci **druhého stupňa**. V roku 2014 bol rozdiel približne **0,65 hodiny** (6,12 vs. 5,47), v roku 2016 už **takmer 0,9 hodiny** (6,79 vs. 5,9). Tento trend možno interpretovať ako prejav slabšej pravidelnosti dochádzky u mladších detí, kde často vstupujú do hry aj rodinné faktory – napríklad znížená rodičovská dôslednosť pri ospravedlňovaní absencií či nižšia adaptácia detí na školské prostredie. U mladších žiakov tiež zohráva úlohu zdravotný stav a častejšie krátkodobé absencie, ktoré sa v niektorých prípadoch môžu transformovať na neospravedlnené.

Zlom v trende nastáva v období **2019 – 2024**, keď sa situácia obrátila v prospech druhého stupňa. Od roku 2019, kedy druhý stupeň prvýkrát prekročil hodnotu prvého (6,68 vs. 5,94), sa **vyššia miera záškoláctva stabilne presunula na starších žiakov**. Počas pandémie (2020) sa rozdiely znížili – 3,42 hodiny na prvom stupni a 3,73 na druhom – čo súviselo s dištančnou formou výučby, avšak po návrate do škôl sa rozdiel opäť zvýšil. V roku 2023 dosiahli žiaci druhého stupňa priemer **5,93 hodiny**, zatiaľ čo žiaci prvého stupňa **4,66 hodiny**. V roku 2024 sa rozdiel mierne znížil, zostal však zachovaný (5,46 vs. 4,32).

Graf 1.2: Porovnanie priemerného počtu neospravedlnených hodín podľa stupňa základnej školy v SR (2014 – 2024)

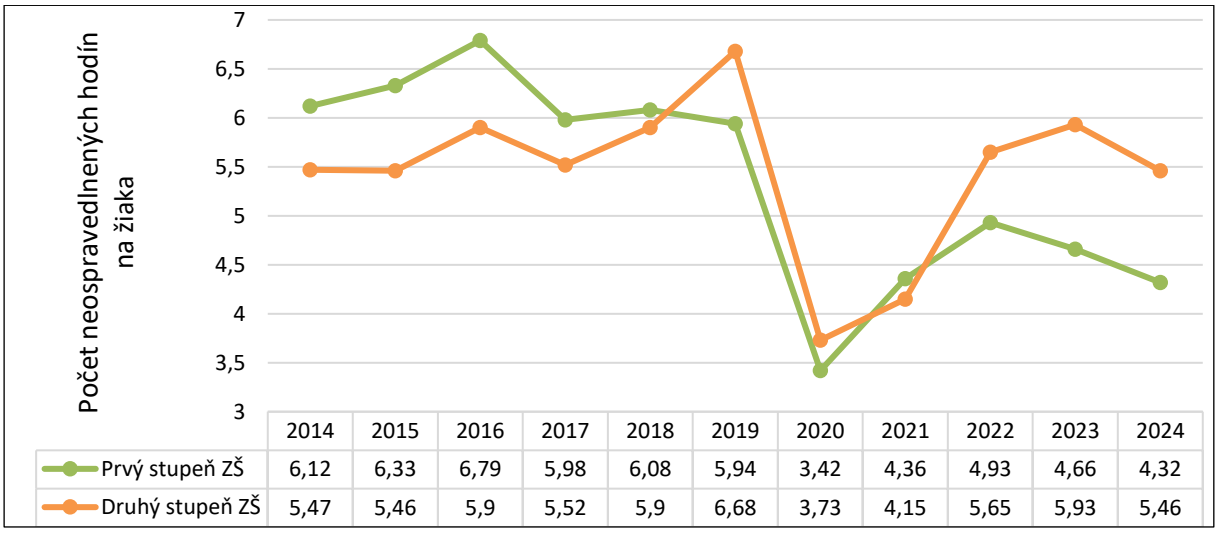

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Prvý stupeň ZŠ	6,12	6,33	6,79	5,98	6,08	5,94	3,42	4,36	4,93	4,66	4,32
Druhý stupeň ZŠ	5,47	5,46	5,9	5,52	5,9	6,68	3,73	4,15	5,65	5,93	5,46

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

Tieto údaje poukazujú na dlhodobý trend, podľa ktorého sa **záškoláctvo posúva do vyšších ročníkov základnej školy**, kde žiaci disponujú väčšou mierou samostatnosti a školy zároveň evidujú menej priamych kontaktov s rodičmi. U starších detí

sa absencie častejšie spájajú s nezáujmom o školu, slabšou motiváciou, problémami v kolektíve, či v správaní. U mladších žiakov je to častejšie dôsledok rodinných pomerov, absencia rodičovskej podpory alebo zanedbávanie povinnej školskej dochádzky.

Z dlhodobého hľadiska možno konštatovať, že **rozdiel medzi stupňami sa po roku 2019 zvýraznil** a priemerne sa pohybuje okolo **1 hodiny** v neprospech druhého stupňa. Pandemické obdobie síce dočasne vyrovnalo hodnoty, po návrate do prezenčného vzdelávania sa však rozdiely opäť obnovili. Z pedagogického hľadiska to naznačuje potrebu posilniť **preventívne opatrenia, individuálnu prácu s rizikovými žiakmi** a zlepšiť **komunikáciu s rodičmi** najmä na druhom stupni, kde sa začína formovať zodpovednosť žiakov za vlastnú dochádzku.

Výsledky tiež potvrdzujú, že **záškoláctvo nie je homogénny jav**, ale mení svoj charakter podľa veku a vývinového štádia žiaka. Zatiaľ čo na prvom stupni ho ovplyvňuje najmä rodinné prostredie, na druhom stupni ide o kombináciu osobnostných a školských faktorov. Systematické sledovanie týchto rozdielov môže pomôcť školám a zriaďovateľom cielenejšie plánovať preventívne programy a reagovať na meniace sa potreby žiakov v jednotlivých vekových obdobiach.

1.3 Rozdiely v záškoláctve podľa ročníkov základnej školy

Analýza rozdielov v počte neospravedlnených hodín podľa jednotlivých ročníkov základnej školy odhaľuje zaujímavé vývojové a vekové vzorce správania žiakov. Údaje za obdobie rokov 2014 – 2024 potvrdzujú, že záškoláctvo nie je rovnomerne rozložené naprieč ročníkmi, ale vykazuje **jasne stúpajúcu tendenciu od nižších k vyšším ročníkom**, s určitými výnimkami na prvom stupni.

Graf 1.3: Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín podľa ročníkov v základných školách v SR (2014 – 2024)

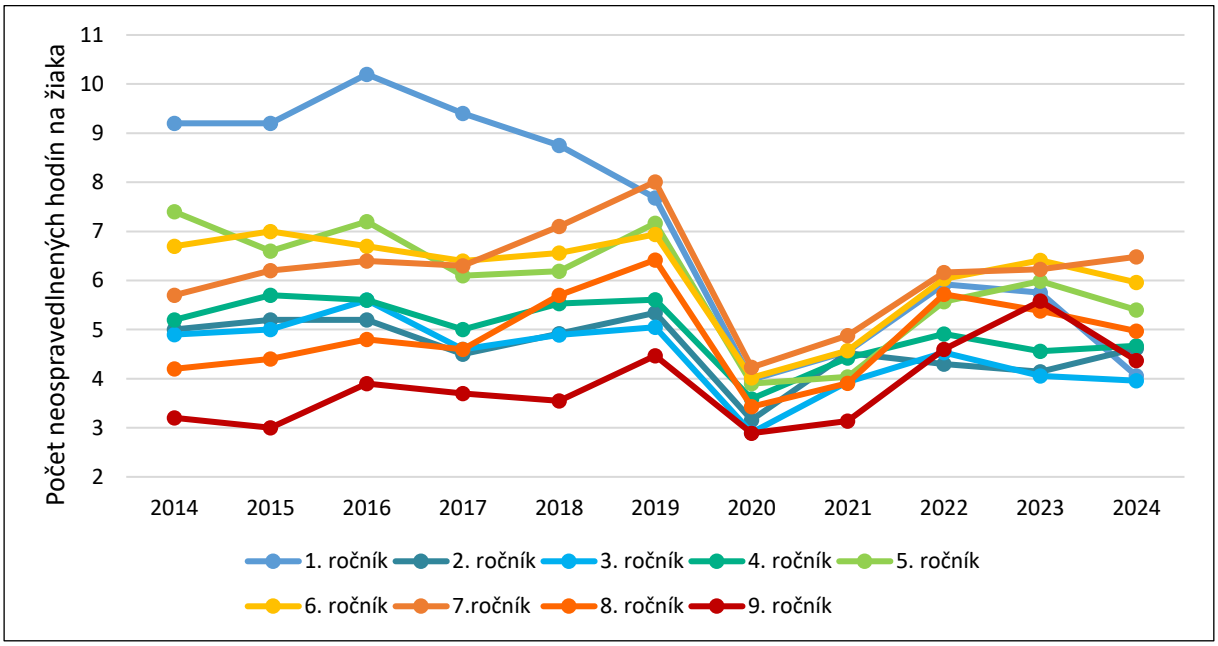

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

V úvodnej časti sledovaného obdobia (2014 – 2016) bolo možné pozorovať **vysoké hodnoty záškoláctva v 1. ročníku**, kde sa priemerný počet neospravedlnených hodín pohyboval okolo 9 – 10 hodín, čo bolo najviac zo všetkých ročníkov. Tento jav možno interpretovať ako dôsledok náročnej adaptácie detí na školské prostredie, nepravidelnej dochádzky v prvých mesiacoch školskej dochádzky a nedostatočnej rodičovskej dôslednosti. Od 2. do 4. ročníka sa počet neospravedlnených hodín znižoval, pričom stabilne nižšie hodnoty (4 – 6 hodín) poukazovali na obdobie, kedy sú deti ešte výrazne pod rodičovskou kontrolou.

Zlom nastáva približne od **5. ročníka**, kedy sa začína prejavovať postupný nárast záškoláctva. V rokoch 2014 – 2019 sa priemerné hodnoty pohybovali medzi 6 – 7 hodinami, pričom **najvyššia úroveň absencií sa sústreďovala v 7. až 8. ročníku**. Napríklad v roku 2019 dosiahol 7. ročník priemer **8,01 hodiny**, čo bola najvyššia hodnota v rámci celého druhého stupňa. Tento trend je možné vysvetliť tým, že žiaci v stredných ročníkoch druhého stupňa prechádzajú obdobím puberty, znižuje sa ich záujem o školu, autoritu učiteľa i pravidelnosť dochádzky. Rovesnícke vzťahy, tlak skupiny či rastúca samostatnosť často vedú k experimentovaniu s absenciami, ktoré už nie sú tak ľahko kontrolovateľné zo strany rodičov.

Pandémia COVID-19 v roku 2020 priniesla prudký pokles neospravedlnených hodín vo všetkých ročníkoch. Najnižšie hodnoty boli zaznamenané v 3. a 9. ročníku (okolo 2,9 hodiny), čo súviselo s dištančnou formou vzdelávania a obmedzenými možnosťami evidencie absencií. V rokoch 2021 – 2022 sa počet neospravedlnených hodín postupne zvyšoval, pričom sa opäť obnovil pôvodný vzorec – nižšie ročníky mali menej absencií, vyššie viac.

V posledných troch rokoch sledovaného obdobia (2022 – 2024) možno pozorovať **stabilizáciu trendu**. Najnižšie hodnoty dlhodobo dosahujú 2. až 4. ročník (okolo 4 – 4,5 hodiny), zatiaľ čo **najvyššie hodnoty pretrvávajú v 7. až 9. ročníku** (okolo 6 – 6,5 hodiny). Je zaujímavé, že rozdiel medzi najnižším a najvyšším ročníkom sa pohybuje približne na úrovni **2 až 2,5 hodiny**, čo naznačuje relatívnu stabilitu rozdielov po pandémii. V 1. ročníku došlo po roku 2019 k citeľnému poklesu – z pôvodných deviatich hodín na približne štyri hodiny v roku 2024. To možno interpretovať ako výsledok lepšej pripravenosti detí na školskú dochádzku a efektívnejšej spolupráce s rodičmi.

?ožno konštatovať, že **záškoláctvo sa posúva do vyšších ročníkov** a zreteľne súvisí s rastúcou mierou samostatnosti a sociálnym vývinom žiakov. Kým u mladších detí je problém dochádzky skôr odrazom rodinného prostredia a nepravidelnosti výchovy, u starších žiakov ide o vedomé a často opakované porušovanie školských povinností. Z hľadiska prevencie to znamená potrebu diferencovaného prístupu – na prvom stupni podporovať spoluprácu s rodičmi a školským psychológom, na druhom stupni sa zamerať na **motiváciu, vzťah k učeniu a prevenciu rizikového správania**.

1.4 Rozdiely v záškoláctve podľa pohlavia

Analýza údajov o záškoláctve podľa pohlavia odhaľuje dlhodobo stabilný trend – **chlapci dosahujú vyšší počet neospravedlnených hodín než dievčatá**. Tento rozdiel

badať počas celého sledovaného obdobia rokov 2014 – 2024, pričom sa síce mierne mení v čase, ale jeho smerovanie zostáva konzistentné. Dá sa preto konštatovať, že pohlavie žiaka je významným faktorom ovplyvňujúcim školskú dochádzku a riziko záškoláctva.

Graf 1.4 Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín podľa pohlavia v základných školách v SR (2014 – 2024)

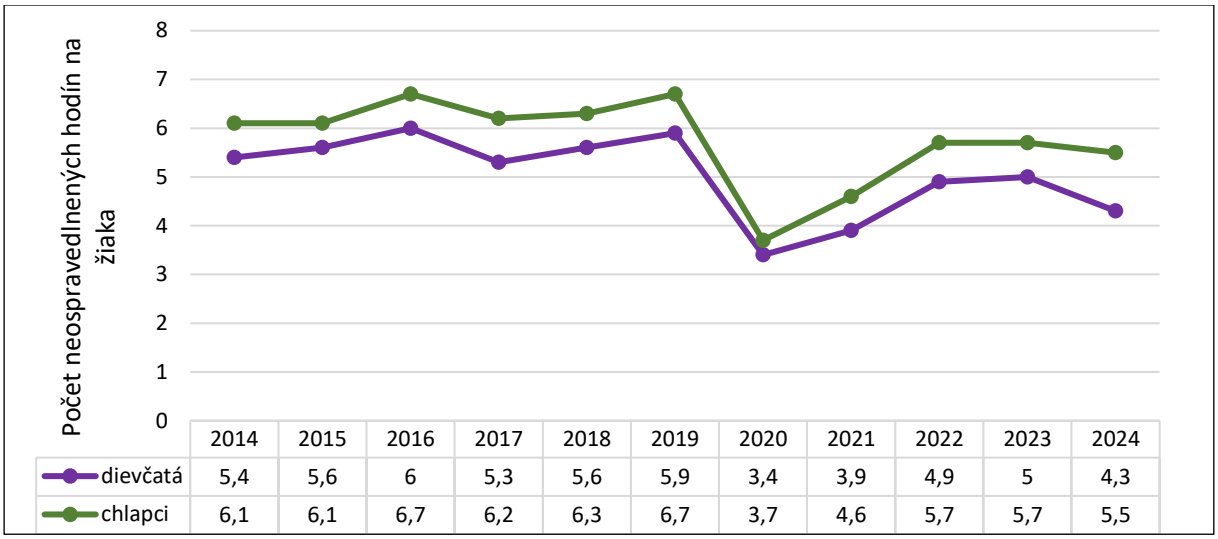

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
dievčatá	5,4	5,6	6	5,3	5,6	5,9	3,4	3,9	4,9	5	4,3
chlapci	6,1	6,1	6,7	6,2	6,3	6,7	3,7	4,6	5,7	5,7	5,5

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

V úvodných rokoch sledovaného obdobia (2014 – 2016) sa priemerný počet neospravedlnených hodín u dievčat pohyboval medzi **5,4 a 6,0 hodinami**, u chlapcov medzi **6,1 a 6,7 hodinami**. Rozdiel bol približne **0,6 až 0,7 hodiny na žiaka**, čo zodpovedá o 10 – 12 % vyššiemu počtu absencií u chlapcov. Tento rozdiel možno vysvetliť kombináciou viacerých faktorov – od odlišných postojov k autorite a disciplíne až po vyššiu mieru rizikového správania a nižšiu školskú motiváciu u časti chlapcov. U dievčat sa, naopak, prejavuje vyššia zodpovednosť a väčšia ochota prispôsobovať sa školským pravidlám, čo sa prejavuje aj v dochádzke.

V rokoch **2017 – 2019** boli rozdiely medzi pohlaviami podobné. Chlapci dosahovali hodnoty medzi **6,2 a 6,7 hodiny**, dievčatá **5,3 až 5,9 hodiny**. Najvýraznejší rozdiel bol v roku 2017, keď chlapci dosiahli o **takmer 0,9 hodiny** viac ako dievčatá. Tento trend potvrdzuje, že aj v období celkového mierneho poklesu záškoláctva sa rozdiely podľa pohlavia zachovávajú. Podľa správania možno tento jav interpretovať aj cez rozdielne sociálne očakávania a tlak rovesníckych skupín – u chlapcov sa absencia v škole v niektorých prípadoch môže vnímať ako prejav „nezávislosti“ či odporu voči autorite.

Rok **2020** priniesol, podobne ako pri iných ukazovateľoch, zreteľný pokles hodnôt pri oboch pohlaviach – dievčatá dosiahli **3,4 hodiny**, chlapci **3,7 hodiny**. Pandémia COVID-19 a prechod na dištančné vzdelávanie zásadne znížili počet oficiálne evidovaných neospravedlnených hodín, čo zároveň viedlo k dočasnému zníženiu rozdielov medzi pohlaviami. Po návrate do prezenčnej výučby (2021 – 2022) sa hodnoty opäť zvýšili – chlapci na **4,6 až 5,7 hodiny**, dievčatá na **3,9 až 4,9 hodiny**. Rozdiel medzi pohlaviami sa tak opäť ustálil na cca **1 hodinu**, čo je návrat k predpandemickému správaniu.

V posledných rokoch sledovaného obdobia (2023 – 2024) možno pozorovať **mierne znižovanie celkových hodnôt**, ale rozdiely medzi pohlaviami zostávajú zachované. V roku 2024 dosiahli dievčatá priemer **4,3 hodiny**, kým chlapci **5,5 hodiny**. Tento rozdiel, približne **1,2 hodiny**, je v sledovanom období jeden z najvyšších, čo naznačuje, že pri poklese celkovej úrovne záškoláctva zostávajú rodové rozdiely dokonca mierne zvýraznené.

Z dlhodobého hľadiska možno konštatovať, že **chlapci majú v priemere o 15 – 20 % vyššiu mieru záškoláctva než dievčatá**. Ide o trend, ktorý je v súlade s výsledkami medzinárodných výskumov v oblasti školského správania. Dievčatá zvyčajne vykazujú väčšiu mieru školnej adaptácie, konformity a zodpovednosti, zatiaľ čo u chlapcov sa častejšie vyskytujú prejavy vzdoru, školského nezáujmu, či problémového správania.

Tieto zistenia majú dôležité implikácie pre školskú prax. Prevencia záškoláctva by mala byť **rodovo citlivá** – u dievčat je potrebné posilňovať motiváciu a sebavedomie, najmä v prechodových obdobiach (napr. pri prechode na druhý stupeň), zatiaľ čo u chlapcov by sa mala pozornosť zamerať na podporu zodpovednosti, školských vzťahov a zvládania konfliktov. Rovnako je dôležité pracovať s rodinou, keďže podpora rodičov a ich postoj k škole často rozhodujú o pravidelnosti dochádzky.

Celkovo možno zhrnúť, že **pohlavie je stabilným a významným faktorom záškoláctva** – chlapci sú vo vyššej miere ohrození nepravidelnou dochádzkou, pričom tento rozdiel sa dlhodobo udržiava aj napriek celkovým výkyvom spôsobeným vonkajšími okolnosťami.

1.5 Regionálne rozdiely v záškoláctve

Regionálne rozdiely v miere záškoláctva patria dlhodobo medzi najvýraznejšie charakteristiky školského prostredia na Slovensku. Dáta za roky 2014–2024 potvrdzujú, že úroveň neospravedlnených hodín sa medzi krajmi líši až **desaťnásobne**, pričom najnižšie hodnoty dosahujú západné kraje a najvyššie dlhodobo východné časti Slovenska. Tieto rozdiely nie sú náhodné – odzrkadľujú **socioekonomickú situáciu regiónov**, rozdiely v dostupnosti škôl, v štruktúre obyvateľstva a v miere podpory detí zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Na začiatku sledovaného obdobia, v roku **2014**, sa najnižšie hodnoty zaznamenali v **Trenčianskom (0,43)**, **Žilinskom (0,46)** a **Bratislavskom kraji (1,0)**, zatiaľ čo **najvyššie hodnoty** vykázal **Košický kraj (22,6)** a výrazne nadpriemerné hodnoty aj **Banskobystrický kraj (6,1)** a **Prešovský kraj (4,9)**. Tento obraz sa v zásade zachováva počas celého obdobia – východné Slovensko vykazuje **najvyššiu intenzitu záškoláctva**, kým západné a severné kraje patria medzi **najstabilnejšie a najmenej rizikové**.

Graf 1.5a: Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín podľa krajov v základných školách v SR (2014 – 2024)

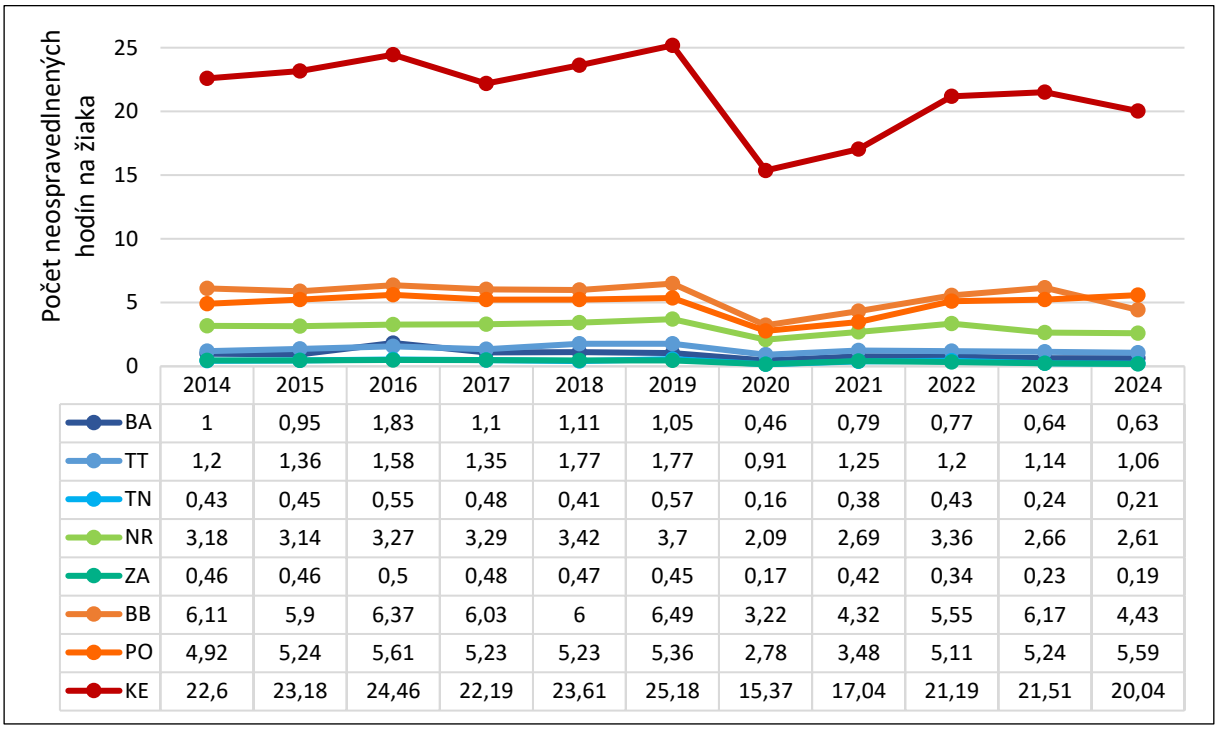

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BA	1	0,95	1,83	1,1	1,11	1,05	0,46	0,79	0,77	0,64	0,63
TT	1,2	1,36	1,58	1,35	1,77	1,77	0,91	1,25	1,2	1,14	1,06
TN	0,43	0,45	0,55	0,48	0,41	0,57	0,16	0,38	0,43	0,24	0,21
NR	3,18	3,14	3,27	3,29	3,42	3,7	2,09	2,69	3,36	2,66	2,61
ZA	0,46	0,46	0,5	0,48	0,47	0,45	0,17	0,42	0,34	0,23	0,19
BB	6,11	5,9	6,37	6,03	6	6,49	3,22	4,32	5,55	6,17	4,43
PO	4,92	5,24	5,61	5,23	5,23	5,36	2,78	3,48	5,11	5,24	5,59
KE	22,6	23,18	24,46	22,19	23,61	25,18	15,37	17,04	21,19	21,51	20,04

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

V nasledujúcich rokoch (2015 – 2019) sa celoslovenský trend mierne mení, ale regionálne rozdiely sa **nevyrovnávajú**. Košický kraj dosahuje hodnoty medzi **22 až 25 neospravedlnených hodín na žiaka**, zatiaľ čo Banskobystrický kraj stabilne osciluje okolo **6 hodín**. Oproti tomu Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky a Žilinský kraj si dlhodobo udržiavajú hodnoty pod **2 hodinami**. Zaujímavé je, že **Nitriansky kraj** sa dlhodobo pohybuje v strede spektra (okolo **3 hodiny**), čím predstavuje akýsi prechod medzi západnými a východnými regiónmi. Tento vzorec jasne ukazuje, že regionálne rozdiely sú **geograficky aj sociálne podmienené** – vyššia miera záškoláctva sa sústreďuje v oblastiach s vyššou mierou nezamestnanosti, sociálneho vylúčenia a nižším vzdelanostným statusom rodičov.

Rok **2020**, ovplyvnený pandémiou COVID-19, priniesol prudký pokles záškoláctva vo všetkých regiónoch. Najvýraznejší prepad nastal v Košickom kraji – z **25,2 hodín (2019)** na **15,4 hodiny (2020)**, teda o takmer 40 %. Podobne klesol aj Banskobystrický kraj (z 6,5 na 3,2 hodiny) a Prešovský kraj (z 5,4 na 2,8 hodiny). Tento pokles však neznamenal reálne zlepšenie dochádzky, ale skôr **zmenu spôsobu evidencie absencií počas dištančného vzdelávania**.

V rokoch **2021 – 2024** sa hodnoty postupne vracali k úrovni pred pandémiou, pričom sa opäť prehĺbili regionálne rozdiely. Kým Bratislavský kraj dosiahol v roku 2024 hodnotu **0,63 hodiny**, Košický kraj až **20,0 hodín** – čo je viac než tridsaťnásobný rozdiel. Podobný trend je aj v Prešovskom (5,6) a Banskobystrickom (4,4) kraji, ktoré dlhodobo patria medzi najproblematickejšie oblasti.

Z dlhodobého hľadiska sa teda dá identifikovať **trvalé regionálne jadro problémového záškoláctva**:

- **Košický kraj** – najvyššia miera záškoláctva počas celého obdobia, s hodnotami trikrát vyššími než celoslovenský priemer.
- **Banskobystrický a Prešovský kraj** – stabilne nadpriemerné hodnoty, často medzi 4 – 6 hodinami.
- **Nitriansky kraj** – stredná úroveň záškoláctva (cca 2,5 – 3,5 hodiny).
- **Západné a severné kraje (BA, TT, TN, ZA)** – dlhodobo nízke hodnoty (pod 1,5 hodiny).

Tieto rozdiely sú systematické a odzrkadľujú **socioekonomické, kultúrne aj geografické špecifiká regiónov**. Napríklad vyššia miera záškoláctva na východnom Slovensku úzko súvisí so sociálnym zázemím rodín, nižšou mierou rodičovskej kontroly a vyšším podielom detí z marginalizovaných komunít. Naopak, západné regióny profitujú z lepšej dostupnosti škôl, stabilnejších rodinných pomerov a širších možností voľnočasových aktivít detí.

Zaujímavé je tiež sledovať, že **regionálne poradie sa počas celého desaťročia prakticky nemení** – teda ani výrazné investície do infraštruktúry, či opatrenia na podporu školskej dochádzky zatiaľ nepriniesli zásadný posun. To naznačuje, že problém záškoláctva má v niektorých oblastiach **štrukturálny charakter** a vyžaduje dlhodobé, cielené intervencie – napríklad rozvoj komunitných centier, terénnu sociálnu prácu, asistenciu pre deti zo sociálne slabších rodín, či intenzívnejšiu spoluprácu škôl s obcami.

Z hľadiska prevencie možno povedať, že **jednotná celoštátna politika nestačí** – je potrebné diferencovať opatrenia podľa regiónov. Zatiaľ čo v Bratislavskom, či Trenčianskom kraji postačuje preventívna práca s jednotlivcami a školské poradenské služby, v Prešovskom a Košickom kraji je nevyhnutná **integrovaná sociálno-výchovná intervencia**, zameraná na rodiny a miestne komunity.

Celkovo možno konštatovať, že **regionálne rozdiely v záškoláctve sú jedny z najvýraznejších v rámci celej školskej problematiky na Slovensku**. Aj napriek miernemu zlepšeniu po roku 2020 zostávajú výrazné disproporcie medzi západom a východom krajiny a sú výzvou pre dlhodobé plánovanie vzdelávacej politiky, sociálnych služieb a prevenciu školského neúspechu.

Analýza údajov o neospravedlnených hodinách na úrovni **okresov** odhaľuje ešte výraznejšie rozdiely než porovnanie krajov. Kým v niektorých okresoch je záškoláctvo dlhodobo **pod jednou hodinou na žiaka ročne**, v iných oblastiach dosahuje **extrémne hodnoty presahujúce 50 hodín**, čo je rozdiel v rozsahu viac než stonásobku. Tieto odchýlky odhaľujú hlboké **sociálno-ekonomické a regionálne nerovnosti**, ktoré majú stabilný charakter a len mierne reagujú na celoslovenské zmeny, či reformy školstva.

Na západnom Slovensku, najmä v okresoch **Bratislava I – V, Senec, Pezinok, Trnava, Hlohovec či Trenčín**, je miera záškoláctva dlhodobo **najnižšia** – väčšinou pod úrovňou **1 hodiny na žiaka**. Tieto regióny sú charakteristické vyššou vzdelanostnou úrovňou

obyvateľstva, dobrou dostupnosťou škôl, nižšou mierou nezamestnanosti a stabilným rodinným zázemím. Relatívne mierne hodnoty sa dlhodobo udržiavajú aj v severných okresoch – **Žilina, Martin, Dolný Kubín, Čadca či Námestovo**, kde sa absencie pohybujú v priemere pod 1,5 hodiny.

Naopak, **najvyššie hodnoty** sú dlhodobo evidované v okresoch **východného a južného Slovenska**, najmä v okresoch **Michalovce, Spišská Nová Ves, Trebišov, Rožňava, Revúca a Rimavská Sobota**. V extrémnom prípade okres **Michalovce** dosahoval v rokoch 2014 – 2016 viac než **60 neospravedlnených hodín na žiaka**, čo je viac ako desaťnásobok celoštátneho priemeru. Vysoké hodnoty (nad 40 hodín) dlhodobo pretrvávajú aj v okrese **Spišská Nová Ves**, kde záškoláctvo v roku 2024 dosiahlo hodnotu **48,9 hodiny**. Tieto regióny patria k oblastiam s vyšším podielom detí zo sociálne znevýhodneného prostredia, nižšou mierou rodičovskej kontroly a vyšším počtom absencií spojených s dochádzaním do školy.

Graf 1.5b: Okresy s najvyšším priemerným počtom neospravedlnených hodín na žiaka v základných školách v SR (2024)

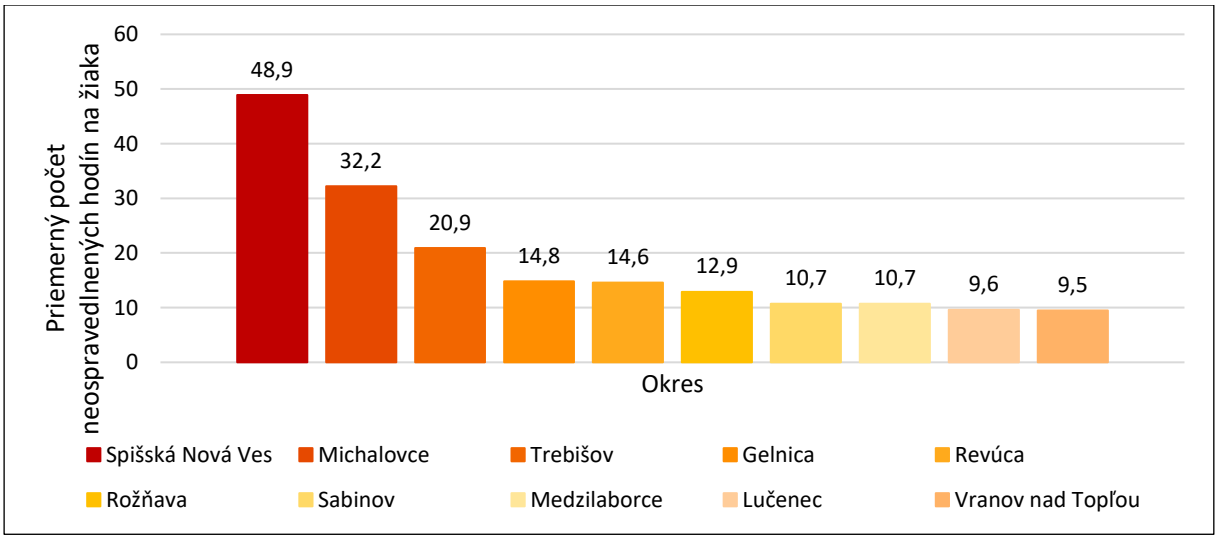

V Banskobystrickom kraji sa dlhodobo ako najrizikovejšie ukazujú okresy **Revúca, Rimavská Sobota a Lučenec**, kde sa miera záškoláctva pohybuje v priemere medzi **8 až 15 hodinami**, s výraznými výkyvmi podľa rokov. Revúcky okres dosiahol v roku 2016 až **30,5 hodiny**, pričom aj po pandémii ostáva nadpriemerný (14,6 hodiny v roku 2024). Tieto okresy sú typické vysokou nezamestnanosťou, sociálnym vylúčením časti obyvateľstva a nízkou vzdelanostnou úrovňou rodičov – teda faktormi, ktoré majú zásadný vplyv na pravidelnú školskú dochádzku.

Zaujímavé je, že aj v rámci jednotlivých krajov existujú **veľké vnútroregionálne rozdiely**. Napríklad v Košickom kraji sa pohybujú okresy **Gelnica (14,8 hodiny)** alebo **Trebišov (20,9 hodiny)** výrazne nad priemerom, zatiaľ čo **Košice I – IV** dosahujú v posledných rokoch hodnoty pod **2 hodiny**. Podobný kontrast vidíme aj v Nitrianskom kraji, kde okres **Komárno** dosahuje 6 – 7 hodín, zatiaľ čo **Topoľčany** alebo **Levice** sú výrazne nižšie.

Rok **2020** opäť znamenal celoslovenský pokles, ktorý sa prejavil aj na okresnej úrovni. V mnohých okresoch sa počet neospravedlnených hodín **znížil o viac než polovicu.** Avšak po návrate do prezenčného vzdelávania (2021 – 2022) sa hodnoty opäť zvýšili, čo naznačuje, že pokles v roku 2020 bol prevažne štatistického charakteru.

Dlhodobý pohľad (2014 – 2024) ukazuje, že **poradie okresov podľa miery záškoláctva sa prakticky nemení** – problém zostáva koncentrovaný v rovnakých oblastiach, najmä v častiach **východného a južného Slovenska**. Najnižšie hodnoty vykazujú **mestské okresy a ekonomicky silné centrá**, zatiaľ čo **najvyššia miera záškoláctva** je typická pre **okresy so sociálnymi výzvami**, s vyšším podielom rómskej populácie a nižším vzdelanostným kapitálom rodičov.

Celkovo možno povedať, že rozdiely medzi okresmi sa v posledných rokoch **zmiernili**, ale zostávajú **extrémne výrazné**. Rok 2024 potvrdzuje, že napriek poklesu v niektorých problémových okresoch (napr. Rimavská Sobota, Revúca) je záškoláctvo v **okresoch Michalovce, Spišská Nová Ves a Trebišov** stále na úrovni, ktorá významne zvyšuje celoslovenský priemer. Pre efektívnu prevenciu je preto nevyhnutné, aby sa **opatrenia diferencovali na úrovni okresov**, najmä prostredníctvom **terénnej práce, školských asistentov a komunitných programov** v oblastiach s dlhodobo vysokou absenciou.

1.6 Špeciálne základné školy – špecifiká a trendy

Údaje o neospravedlnených hodinách v **špeciálnych základných školách (ŠZŠ)** za roky **2014 – 2024** poukazujú na dlhodobo **vysokú a kolísavú mieru záškoláctva**. Kým v bežných základných školách sa priemerný počet neospravedlnených hodín pohybuje okolo **5 hodín na žiaka ročne**, v špeciálnych školách ide o hodnoty **niekoľkonásobne vyššie**.

Graf 1.6a: Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka špeciálnych základných škôl v SR (2014 – 2024)

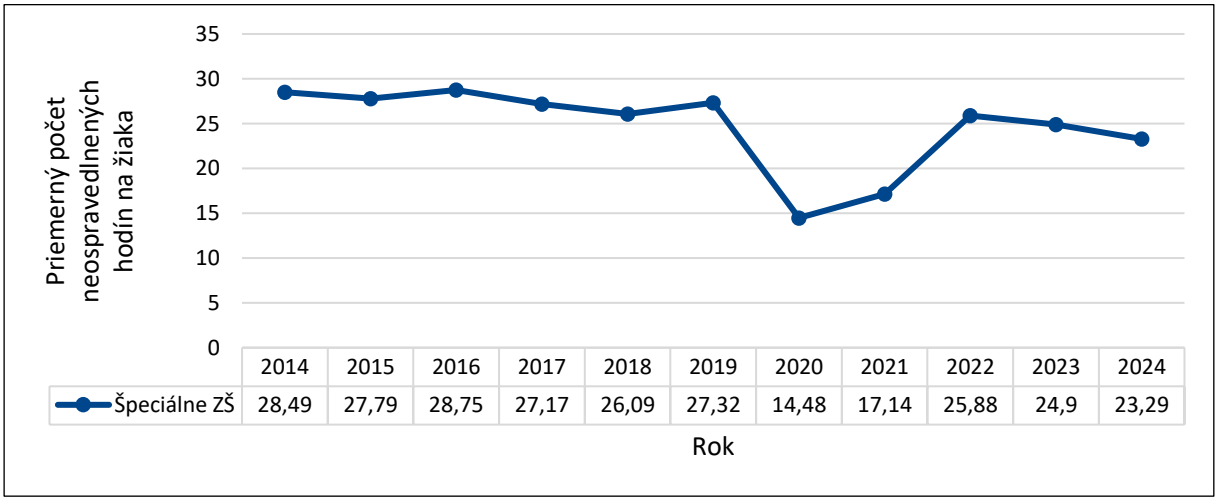

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

V rokoch **2014 až 2019** sa počet neospravedlnených hodín pohyboval väčšinou medzi **26 až 29 hodinami na žiaka**, pričom po roku **2020** došlo k **prudkému poklesu** na **14,5**

hodiny v dôsledku **dištančného vzdelávania** a zmeny v evidencii dochádzky. Po skončení pandémie sa však trend **obrátil** a počet neospravedlnených hodín opäť **stúpol na 25,9 v roku 2022**. V rokoch **2023 a 2024** možno pozorovať **mierne zlepšenie** – hodnoty sa znížili na približne **24,9 a 23,3 hodiny**. Celkovo ide o vysoké hodnoty, ktoré potvrdzujú, že špeciálne školy sú v otázke záškoláctva **mimoriadne citlivým segmentom**.

Vysoká úroveň záškoláctva v špeciálnych školách úzko súvisí s ich špecifikami. Dochádzku žiakov výrazne ovplyvňujú **zdravotné a vývinové obmedzenia**, **sociálne a rodinné faktory**, ako aj **kapacitné a organizačné podmienky škôl**. V špeciálnych zariadeniach sú deti so zložitými životnými situáciami, ktoré sú často závislé od pomoci dospelých pri dochádzaní alebo majú zvýšené riziko častých absencií pre zdravotný stav. Pandémia COVID-19 tento problém ešte zvýraznila – v období dištančného vzdelávania bola evidencia dochádzky neúplná a časť neúčasti zostala nezaznamenaná. Pokles z roku 2020 preto nemožno interpretovať ako reálne zlepšenie, ale skôr ako **štatistický dôsledok zmeneného režimu výučby**.

Graf 1.6b: Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín podľa krajov v špeciálnych základných školách v SR (2014 – 2024)

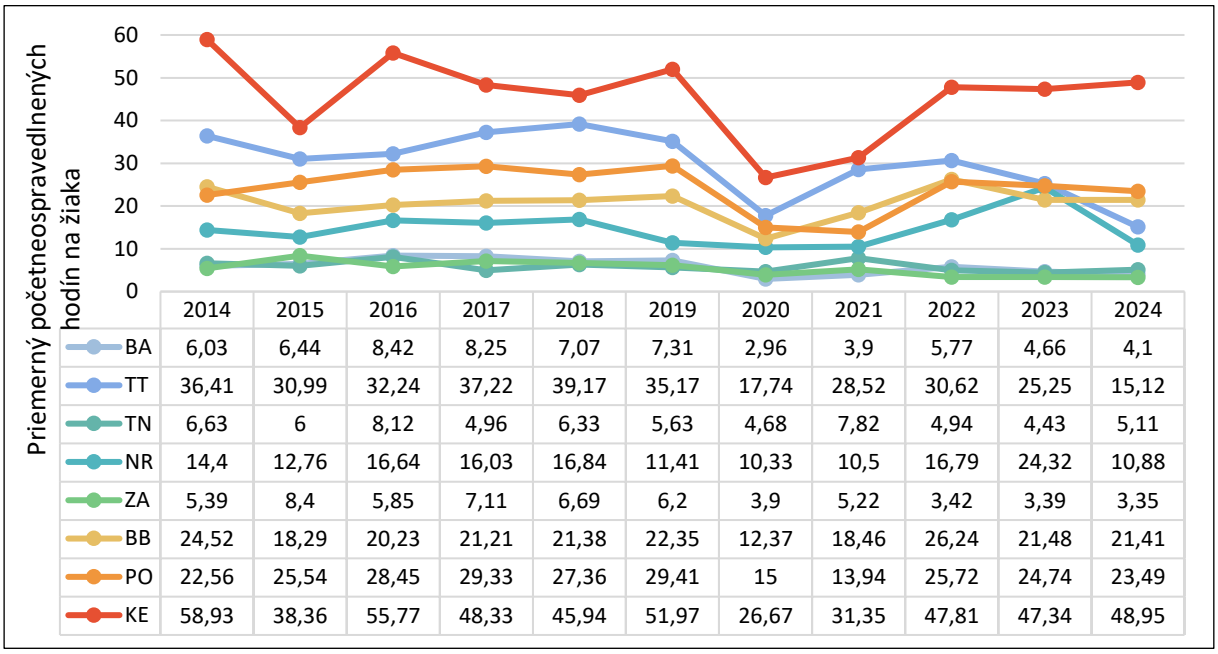

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BA	6,03	6,44	8,42	8,25	7,07	7,31	2,96	3,9	5,77	4,66	4,1
TT	36,41	30,99	32,24	37,22	39,17	35,17	17,74	28,52	30,62	25,25	15,12
TN	6,63	6	8,12	4,96	6,33	5,63	4,68	7,82	4,94	4,43	5,11
NR	14,4	12,76	16,64	16,03	16,84	11,41	10,33	10,5	16,79	24,32	10,88
ZA	5,39	8,4	5,85	7,11	6,69	6,2	3,9	5,22	3,42	3,39	3,35
BB	24,52	18,29	20,23	21,21	21,38	22,35	12,37	18,46	26,24	21,48	21,41
PO	22,56	25,54	28,45	29,33	27,36	29,41	15	13,94	25,72	24,74	23,49
KE	58,93	38,36	55,77	48,33	45,94	51,97	26,67	31,35	47,81	47,34	48,95

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

Krajské dáta potvrdzujú, že najvyššiu mieru záškoláctva majú dlhodobo **Košický, Banskobystrický a Prešovský kraj**. Východ Slovenska je najproblematickejší región – **Košický kraj** v rokoch **2014 až 2019** dosahoval hodnoty medzi **45 a 59 hodinami na žiaka**, počas pandémie poklesol na **26,7 hodiny**, avšak do roku **2024** sa opäť vyšplhal na **49 hodín**. **Prešovský kraj** sa dlhodobo pohybuje na úrovni **23 až 30 hodín**, s dočasným poklesom v roku 2020 a opätovným nárastom po roku 2021. **Banskobystrický kraj** osciluje okolo **21 až 26 hodín**, počas pandémie nastal prechodný pokles na približne polovicu týchto hodnôt. Naopak, **Bratislavský, Trenčiansky a Žilinský kraj** dosahujú dlhodobo **najnižšie hodnoty**, väčšinou pod **8 hodín na žiaka**,

s miernymi medziročnými výkyvmi. **Nitriansky kraj** má skôr strednú úroveň záškoláctva, zároveň však patrí k regiónom s vyššou vnútornou variabilitou, čo súvisí s menším počtom žiakov a väčším vplyvom jednotlivých škôl na celkový priemer.

Pri pohľade na okresné dáta sa tieto regionálne rozdiely ešte prehlbujú. V Košickom kraji sa sústreďujú okresy s **najvyšším počtom neospravedlnených hodín** v rámci celého Slovenska. Ide najmä o okresy **Michalovce, Spišská Nová Ves, Trebišov, Košice-okolie a Košice I – II**. Okres **Michalovce** dosahoval v rokoch **2014 až 2016 extrémne hodnoty presahujúce 130 hodín na žiaka**, po pandémii klesol, ale v roku 2024 opäť dosiahol **39 hodín**. **Spišská Nová Ves** má dlhodobo vysoké hodnoty, ktoré v roku **2024 prekročili 70 hodín** a podobne vysoké čísla sú aj v **Trebišove (21 až 43 hodín)** a v **okrese Košice-okolie (66 hodín v roku 2024)**.

Graf 1.6c: Okresy s najvyšším priemerným počtom neospravedlnených hodín na žiaka v špeciálnych základných školách v SR (2024)

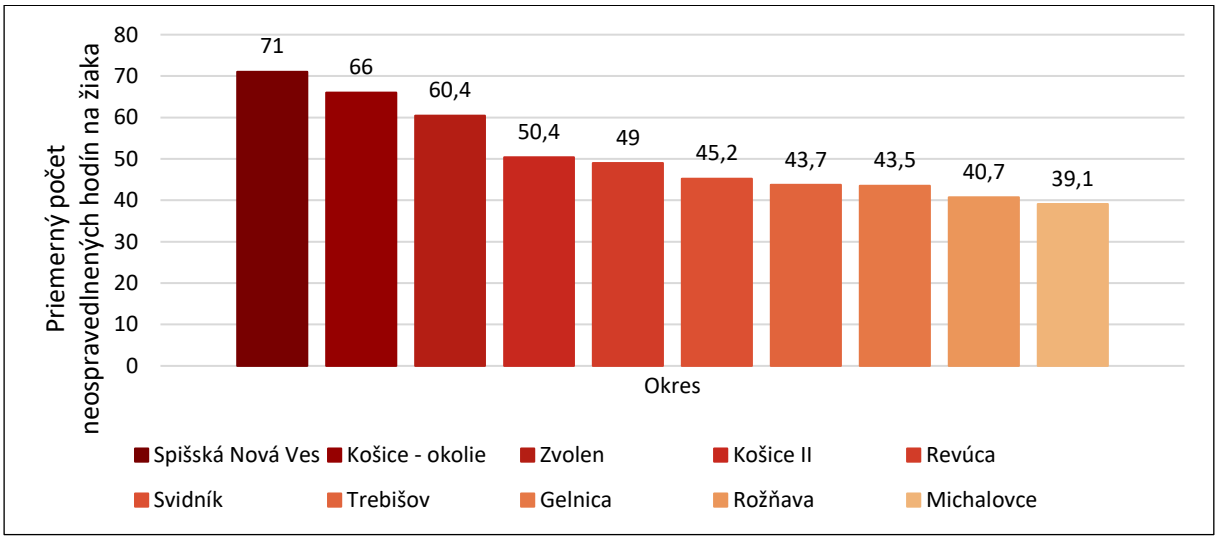

V Banskobystrickom kraji sú najproblematickejšie okresy **Revúca, Rimavská Sobota, Detva, Zvolen a Lučenec**. **Revúca** dlhodobo patrí medzi okresy s najvyšším záškoláctvom v krajine – v roku **2016** tam bolo evidovaných takmer **76 neospravedlnených hodín**, v roku **2024** stále takmer **50 hodín**. **Rimavská Sobota** sa dlhodobo pohybuje medzi **25 až 40 hodinami**, **Detva** v posledných rokoch výrazne vzrástla (**45 hodín v roku 2023**, **35 hodín v roku 2024**) a **Zvolen** zaznamenal prudký nárast až na **60 hodín v roku 2024**. V Prešovskom kraji dominujú okresy **Sabinov, Bardejov a Vranov nad Topľou**, kde sa hodnoty pohybujú medzi **30 až 45 hodinami**. Výrazné výkyvy vidieť aj v **okrese Medzilaborce**, ktorý v rokoch **2015 až 2022** dosahoval hodnoty nad **80 hodín**, ale neskôr poklesol.

Na opačnom póle sú okresy s nízkym výskytom záškoláctva, prevažne v mestských oblastiach a v severnej časti Slovenska. Do tejto skupiny patria všetky **bratislavské okresy**, ako aj **Pezinok, Senec, Trnava, Žilina, Martin, Námestovo, Dolný Kubín a Čadca**. V týchto regiónoch sa dlhodobo pohybujú hodnoty pod hranicou **5 hodín**, čo je približne desaťnásobne menej než v najproblematickejších okresoch. V niektorých prípadoch sa však vyskytujú jednorazové extrémne odchýlky, ktoré pravdepodobne

súvisia so zmenou počtu žiakov, reorganizáciou školy alebo s individuálnymi prípadmi žiakov so závažnými problémami v dochádzke. Takéto prípady si vyžadujú kvalitatívne overenie, pretože môžu skresľovať celkové porovnanie.

Pri interpretácii údajov za špeciálne školy je nevyhnutné zohľadniť ich **štruktúru a špecifické podmienky**. Ide o zariadenia, kde sa koncentrujú žiaci so **zdravotným alebo mentálnym znevýhodnením**, často kombinovaným so **sociálnym zázemím**, ktoré limituje pravidelnú dochádzku. Preto sú rozdiely medzi regiónmi výraznejšie a aj menšie výkyvy môžu predstavovať významný posun. Navyše, štatistiky v menších školách reagujú veľmi citlivo na zmenu len niekoľkých žiakov – preto je vhodné dopĺňať kvantitatívne údaje aj kvalitatívnym kontextom. Pandémia COVID-19 zároveň narušila kontinuitu merania a znemožnila plnohodnotnú evidenciu absencií, preto sa obdobie rokov **2020 – 2021** javí ako **štatistická anomália**, nie ako skutočné zlepšenie situácie.

Z dlhodobého hľadiska sa teda ukazuje, že záškoláctvo v špeciálnych základných školách má **trvalo vysokú úroveň** a **geograficky sa koncentruje** do rovnakých regiónov. **Východné a stredné Slovensko** si dlhodobo udržiava **nadpriemerné hodnoty**, zatiaľ čo **západ a sever krajiny** majú stabilne nízku mieru absencie. Poradie regiónov a okresov sa v priebehu desaťročia prakticky nemení, čo naznačuje, že ide o **systémový problém**, nie o krátkodobé výkyvy. Zníženie záškoláctva v špeciálnych školách si preto vyžaduje **cielené opatrenia** – najmä podporu terénnych pedagógov, asistentov učiteľov, posilnenie sociálnej práce s rodinami a lepšiu dopravnú dostupnosť škôl.

Významnou výzvou zostáva aj **zlepšenie zberu a interpretácie údajov**. Pri malých počtoch žiakov sa odporúča sledovať nielen priemerný počet neospravedlnených hodín, ale aj medián, rozptyl či podiel žiakov s vyšším počtom absencií. Pre účely včasnej prevencie by bolo prínosné zaviesť **systém pravidelného monitorovania** s prehľadnými kategóriami rizika, ktorý by umožnil školám rýchlejšie reagovať na zmeny trendov.

Na záver možno konštatovať, že **špeciálne základné školy** predstavujú segment s **dlhodobo nadpriemernou mierou záškoláctva**, **vysokou regionálnou nerovnosťou** a **výraznou citlivosťou** na sociálne a zdravotné podmienky žiakov. Pokles v roku 2020 bol len **dočasný a štatisticky skreslený**, kým po návrate k prezenčnej výučbe sa opätovne obnovili dlhodobé vzorce správania. Kľúčom k zlepšeniu situácie nie je len disciplinárny prístup, ale **komplexná podpora** – kombinácia pedagogických, sociálnych a komunitných opatrení, ktoré zohľadnia špecifiká prostredia, z ktorého žiaci špeciálnych škôl pochádzajú.

2. Stredné školy

Problematika záškoláctva v **stredných školách** má v porovnaní so základným stupňom vzdelávania svoje **špecifiká a osobitné determinanty**. Žiaci stredných škôl sú už v období adolescencie, kedy sa formuje ich vzťah ku škole, učeniu aj autoritám. V tomto veku sa častejšie prejavuje **nízka motivácia, tlak rovesníkov, pracovné alebo rodinné povinnosti** a snaha o väčšiu samostatnosť. Zároveň ide o skupinu, ktorá sa nachádza

v **prechodovom bode medzi povinnou školskou dochádzkou a vstupom do sveta práce či vysokoškolského štúdia**, čo ovplyvňuje jej školské správanie aj vzťah k pravidelnej dochádzke.

Na úrovni stredných škôl sa navyše stretávajú **veľmi rôznorodé typy inštitúcií** – od všeobecne zameraných gymnázií po odborné a umelecké školy, ktorých vnútorné prostredie, režim i nároky na žiakov sa výrazne líšia. Preto je potrebné sledovať záškoláctvo nielen v celoslovenskom meradle, ale aj **podľa typu školy a regiónu**, keďže tieto faktory zásadne ovplyvňujú výsledný obraz.

Cieľom tejto kapitoly je analyzovať **vývoj záškoláctva v stredných školách v Slovenskej republike v rokoch 2014 – 2024**, poukázať na hlavné trendy a zmeny v správaní žiakov, identifikovať **najrizikovejšie skupiny a regióny** a zároveň priblížiť špecifiká **špeciálnych stredných škôl**, ktoré tvoria osobitnú časť systému sekundárneho vzdelávania.

2.1 Vývoj záškoláctva na celoslovenskej úrovni

Vývoj záškoláctva v **stredných školách v Slovenskej republike** v rokoch **2014 – 2024** vykazuje pomerne stabilný trend s jedným výrazným zlomom spôsobeným pandémiou COVID-19. Počas sledovaného obdobia sa **priemerný počet neospravedlnených hodín na jedného žiaka** pohyboval v rozmedzí od **3,0 hodiny (2020)** do **6,4 hodiny (2016)**. Tieto hodnoty sú síce nižšie ako na druhom stupni základných škôl, ich vývoj odhaľuje zaujímavé väzby medzi spoločenskými zmenami, obdobím pandémie a špecifikami stredoškolského prostredia.

Graf 2.1: Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka stredných škôl v SR (2014 – 2024)

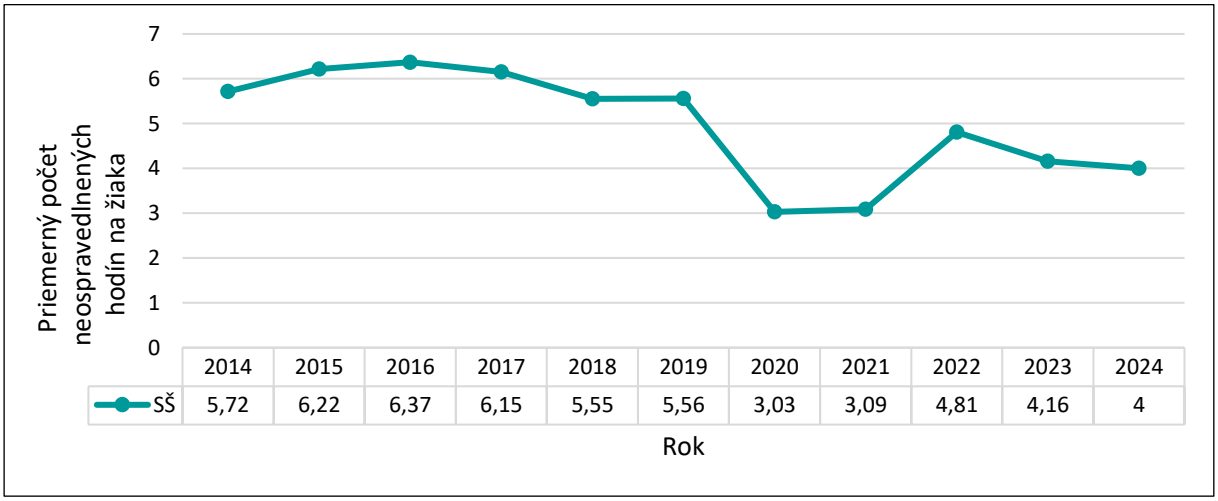

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

V prvej polovici sledovaného obdobia, teda v rokoch **2014 až 2016**, došlo k **miernemu nárastu záškoláctva** – z **5,7 hodiny v roku 2014** na **6,4 hodiny v roku 2016**, to predstavuje najvyššiu hodnotu v sledovanom desaťročí. Tento nárast možno vysvetliť viacerými faktormi: **zmenami v štruktúre stredoškolského štúdia**, zvýšeným dôrazom na výber povolania, či klesajúcou motiváciou u časti žiakov, najmä v odborných školách.

V rokoch **2017 až 2019** sa situácia **mierne stabilizovala** a hodnoty sa pohybovali okolo **5,5 až 5,6 hodiny**, čo naznačuje určité zlepšenie dochádzky v predpandemickom období.

Zásadný zlom nastal v roku **2020**, keď priemerný počet neospravedlnených hodín **klesol na 3,0 hodiny**. Tento prudký pokles bol priamym dôsledkom **pandémie COVID-19** a **dištančného vzdelávania**, počas ktorého sa absencie neevidovali v štandardnom režime. Hodnota z roku 2020 preto **neodráža skutočný stav dochádzky**, ale skôr špecifické podmienky v školstve. V roku **2021** sa hodnota prakticky nezmenila (**3,1 hodiny**), keďže časť školského roka stále prebiehala v obmedzenom režime.

Po návrate k prezenčnej výučbe v roku **2022** nastal **výraznejší nárast** – až na **4,8 hodiny na žiaka**, čo naznačuje, že návrat k bežnému režimu sprevádzali **ťažkosti s obnovou disciplíny a pravidelnej dochádzky**. Tento vývoj možno pripísať aj **psychologickým dôsledkom pandémie**, oslabenej vnútornej motivácii žiakov či narušenej školnej rutine. V rokoch **2023 a 2024** sa situácia **mierne zlepšila** – priemerný počet neospravedlnených hodín klesol na **4,2 a následne 4,0**, čo poukazuje na **stabilizáciu trendu** a postupný návrat k hodnotám z predpandemického obdobia.

Z dlhodobého hľadiska možno vývoj hodnotiť ako **relatívne vyrovnaný, s krátkodobými výkyvmi**, pričom pandemické roky predstavujú **jednoznačne štatistickú anomáliu**. Priemerná hodnota za celé obdobie dosahuje približne **5 hodín na žiaka**, čo zodpovedá mierne kolísavému, ale dlhodobo stabilnému trendu.

Zároveň je dôležité zdôrazniť, že záškoláctvo má v stredných školách odlišnú dynamiku ako v základných. Žiaci sú starší, samostatnejší a školy majú menej možností priamych výchovných zásahov. Absencie sú často spojené s **nízkou študijnou motiváciou, pracovnými povinnosťami, rodinnou situáciou alebo psychosociálnymi faktormi**. Práve preto je prevencia záškoláctva v stredoškolskom prostredí zložitejšia a vyžaduje **individuálny prístup, podporu kariérového poradenstva a spoluprácu s rodičmi**.

Na záver možno konštatovať, že vývoj záškoláctva v stredných školách v rokoch **2014 – 2024** je **mierne kolísavý, ale bez dramatických výkyvov**. Pandemické obdobie síce dočasne znížilo počet evidovaných absencií, avšak po návrate do bežného režimu sa ukázalo, že **u časti žiakov** problém pretrváva v podobe **slabej dochádzkovej disciplíny.** Aktuálne hodnoty z rokov **2023 a 2024** signalizujú **stabilizáciu** a postupné zlepšovanie, ale záškoláctvo zostáva trvalou výzvou pre stredné školy, najmä v odbornom a učňovskom vzdelávaní.

2.2 Rozdiely podľa typu školy (gymnáziá, stredné odborné školy, konzervatóriá)

Pri porovnaní vývoja záškoláctva podľa typu strednej školy v období **2014 – 2024** sú zreteľné výrazné rozdiely medzi jednotlivými skupinami škôl. Kým **gymnáziá** a **konzervatóriá** sa dlhodobo vyznačujú veľmi nízkym výskytom neospravedlnených hodín, **stredné odborné školy (SOŠ)** dosahujú hodnoty niekoľkonásobne vyššie. Tieto

rozdiely odzrkadľujú nielen rôzne vzdelávacie ciele, ale aj odlišnú skladbu žiakov a sociálne zázemie rodín.

Počas sledovaného obdobia sa **gymnáziá** pohybovali v rozmedzí **0,3 až 1,6 neospravedlnených hodín na žiaka**. Najvyššia hodnota bola zaznamenaná v roku **2015 (1,6)**, po ktorej nastal postupný pokles a stabilizácia na úrovni **0,4 hodiny v roku 2024**. Tento trend naznačuje, že žiaci gymnázií majú k štúdiu prevažne **pozitívny vzťah a vyššiu vnútornú motiváciu**, čo sa prejavuje v nízkej miere absencií. Gymnáziá sú spravidla selektívne, majú pevnejšiu dochádzkovú disciplínu a udržiavajú pravidelný kontakt s rodičmi, čo prispieva k prevencii záškoláctva.

Naopak, **stredné odborné školy (SOŠ),** vykazujú **najvyšší výskyt záškoláctva**. V rokoch **2014 až 2019** sa ich hodnoty pohybovali okolo **8 až 9,5 hodiny na žiaka**, pričom maximum bolo dosiahnuté v roku **2016 (9,5 hodiny)**. Ide o výrazný kontrast k gymnáziám, pričom rozdiel dosahuje v priemere až **osemnásobok**. Tento stav možno pripísať niekoľkým faktorom – **nižšiemu vstupnému vzdelávaciemu kapitálu žiakov**, **väčšiemu zastúpeniu sociálne znevýhodnených rodín** a častejším **individuálnym problémom žiakov** v oblasti motivácie a správania. Pandemický rok **2020** priniesol dramatický pokles na **4,7 hodiny**, avšak išlo o dôsledok dištančného vzdelávania a nemožnosti plnohodnotne evidovať absencie. Po návrate k prezenčnej výučbe sa hodnoty opäť zvýšili – v roku **2022** dosiahli **7,6 hodiny** a v rokoch **2023 a 2024** sa stabilizovali na úrovni **6,5 až 6,2 hodiny**. Napriek miernemu zlepšeniu ostáva záškoláctvo v SOŠ **systémovým problémom**, ktorý vyžaduje cielenú intervenciu.

Graf 2.2: Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka podľa typu strednej školy v SR (2014 – 2024)

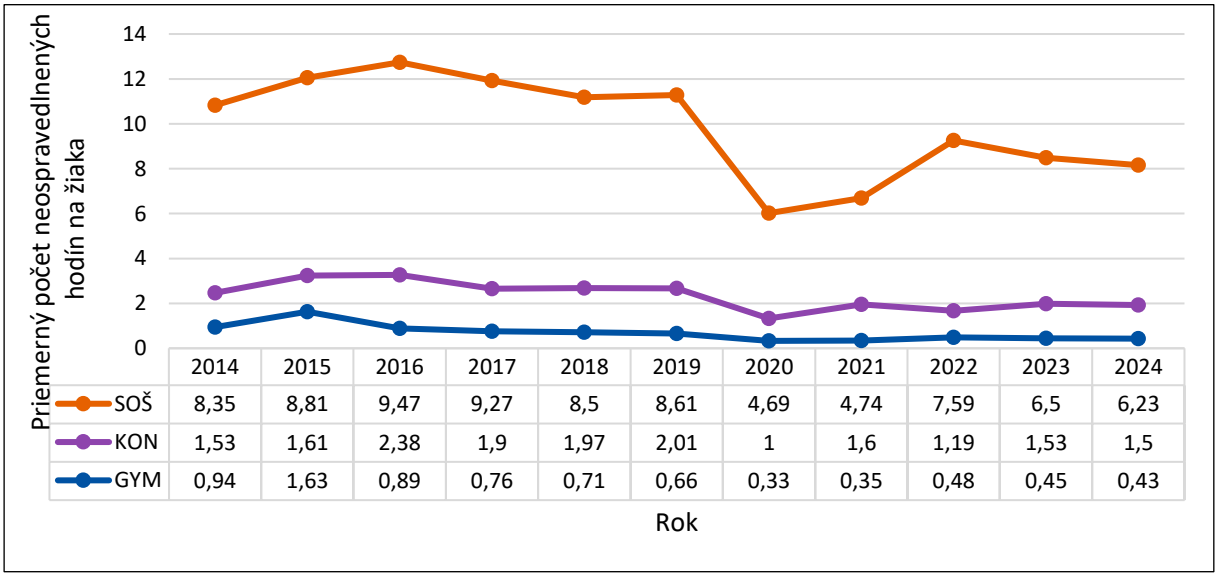

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
SOŠ	8,35	8,81	9,47	9,27	8,5	8,61	4,69	4,74	7,59	6,5	6,23
KON	1,53	1,61	2,38	1,9	1,97	2,01	1	1,6	1,19	1,53	1,5
GYM	0,94	1,63	0,89	0,76	0,71	0,66	0,33	0,35	0,48	0,45	0,43

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

Konzervatóriá, ako špecifický typ školy s umeleckým zameraním, dosahujú hodnoty **1 až 2,4 hodiny na žiaka**, čo ich radí medzi školy s nižšou mierou záškoláctva, avšak vyššou ako v gymnáziách. Najvyššia hodnota bola zaznamenaná v roku **2016 (2,4 hodiny)**. Počas pandémie došlo k poklesu (1 hodina v roku 2020), následne

k opätovnému kolísaniu okolo **1,5 hodiny**. Vzhľadom na charakter štúdia a väčší podiel individuálnych hodín (napr. hudba, tanec, herectvo) je evidencia dochádzky v konzervatóriách špecifická, čo môže mierne ovplyvniť štatistiky.

Z dlhodobého hľadiska možno konštatovať, že rozdiely medzi typmi stredných škôl sú **stabilné a štrukturálne podmienené**. Gymnáziá si udržiavajú nízku mieru absencií vďaka vysokej miere akademickej motivácie a systematickej práci s dochádzkou. Konzervatóriá vykazujú mierne vyššie hodnoty a záškoláctvo je v ich prípade skôr výnimočné. Naopak, stredné odborné školy dlhodobo predstavujú **rizikovú skupinu**, kde sa záškoláctvo spája s kombináciou sociálnych, motivačných a disciplinárnych faktorov.

Celkovo možno vývoj v rokoch **2014 – 2024** charakterizovať ako **mierne zlepšujúci,** s viditeľným dopadom pandémie a následným postupným návratom k pôvodným hodnotám. Záškoláctvo v stredných školách teda nie je rovnomerne rozložené, ale odzrkadľuje **rozdielne podmienky, typ žiakov a charakter výučby** v jednotlivých vzdelávacích dráhach.

2.3 Regionálne rozdiely v záškoláctve

Regionálne rozdiely v záškoláctve v **stredných školách v Slovenskej republike** patria k dlhodobo výrazným črtám dochádzkového správania žiakov. V období **2014 – 2024** je možné pozorovať jasné **geografické rozvrstvenie intenzity záškoláctva**, ktoré zodpovedá nielen ekonomickým a sociálnym špecifikám krajov, ale aj štruktúre stredného školstva a možnostiam jeho kontroly.

Graf 2.3: Vývoj počtu neospravedlnených hodín na žiaka v SŠ podľa krajov (2014 – 2024)

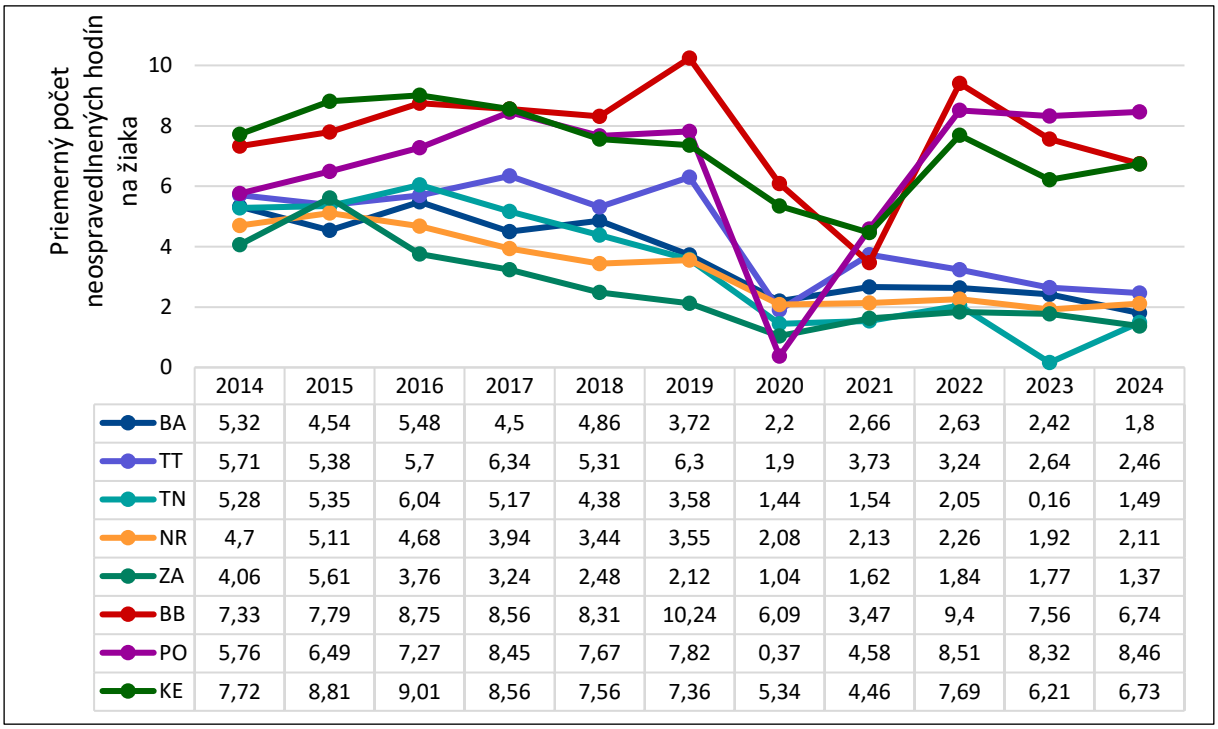

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BA	5,32	4,54	5,48	4,5	4,86	3,72	2,2	2,66	2,63	2,42	1,8
TT	5,71	5,38	5,7	6,34	5,31	6,3	1,9	3,73	3,24	2,64	2,46
TN	5,28	5,35	6,04	5,17	4,38	3,58	1,44	1,54	2,05	0,16	1,49
NR	4,7	5,11	4,68	3,94	3,44	3,55	2,08	2,13	2,26	1,92	2,11
ZA	4,06	5,61	3,76	3,24	2,48	2,12	1,04	1,62	1,84	1,77	1,37
BB	7,33	7,79	8,75	8,56	8,31	10,24	6,09	3,47	9,4	7,56	6,74
PO	5,76	6,49	7,27	8,45	7,67	7,82	0,37	4,58	8,51	8,32	8,46
KE	7,72	8,81	9,01	8,56	7,56	7,36	5,34	4,46	7,69	6,21	6,73

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

V úvodnej časti sledovaného obdobia (2014 – 2016) sa najvyššia miera záškoláctva stabilne prejavovala v **Banskobystrickom** a **Košickom kraji**, kde sa priemerný počet neospravedlnených hodín pohyboval na úrovni **7 až 9 hodín na žiaka**. Tieto kraje dlhodobo patria medzi regióny s vyššou mierou nezamestnanosti, väčším podielom sociálne znevýhodnených rodín a väčšou koncentráciou žiakov z marginalizovaných komunít. Naopak, najnižšie hodnoty boli tradične v **Bratislavskom** a **Žilinskom kraji** (okolo **4 až 5 hodín**), čo ukazuje priaznivejšie ekonomické podmienky, nižšiu mieru sociálneho vylúčenia a vyššiu motiváciu žiakov pokračovať v štúdiu.

V rokoch **2017 až 2019** sa regionálne rozdiely ešte prehĺbili. Zatiaľ čo Bratislavský kraj zaznamenal pokles na **3,7 hodiny** a Žilinský kraj až na **2,1 hodiny**, Banskobystrický kraj dosiahol v roku **2019 až 10,2 hodiny na žiaka**, bola to najvyššia hodnota v sledovanom období. Vysoké hodnoty si udržali aj **Košický (7,4)** a **Prešovský kraj (7,8)**. Tento vývoj poukazuje na **koncentráciu problému v juhovýchodnej a strednej časti Slovenska**, kde sa stretáva viacero rizikových faktorov – sociálna zraniteľnosť, nižšia úroveň infraštruktúry, menšia dostupnosť dopravného spojenia a nižšia kvalita školského prostredia.

Rok **2020** priniesol výrazný pokles vo všetkých krajoch dôsledkom **dištančného vzdelávania počas pandémie**. Hodnoty klesli na **1 – 2 hodiny na žiaka**, pričom v Prešovskom kraji bola evidencia absencií prakticky nulová (0,4). Tento stav však nebol prejavom skutočného zlepšenia disciplíny, ale metodických zmien pri evidovaní dochádzky.

Po návrate do prezenčnej výučby v rokoch **2021 až 2024** sa rozdiely medzi krajmi opäť začali zväčšovať. Kým západné a severné kraje (Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky a Žilinský) sa stabilizovali na úrovni **1,5 až 2,5 hodiny**, východné a južné regióny (Banskobystrický, Prešovský a Košický kraj) si udržiavali **hodnoty dvojnásobne až trojnásobne vyššie**. Napríklad v roku **2024** dosiahol Prešovský kraj **8,5 hodiny**, Košický kraj **6,7 hodiny** a Banskobystrický kraj **6,7 hodiny**, zatiaľ čo Bratislavský kraj vykázal len **1,8 hodiny**.

Z dlhodobého hľadiska sa ukazuje, že miera záškoláctva je **úzko spätá so sociálno-ekonomickým profilom regiónu**. Kraje s vyššou nezamestnanosťou, nižšou životnou úrovňou a väčším počtom sociálne znevýhodnených žiakov (najmä Banskobystrický, Prešovský a Košický) vykazujú systematicky vyššiu mieru záškoláctva. Naopak, ekonomicky silnejšie oblasti západného Slovenska (Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky) majú trvalo nižšie hodnoty.

Celkovo možno konštatovať, že **regionálne rozdiely v záškoláctve žiakov stredných škôl sú dlhodobo stabilné a štrukturálne podmienené**. Pandemické obdobie síce dočasne znížilo hodnoty vo všetkých krajoch, po návrate k bežnej výučbe sa však rozdiely opäť prehĺbili. To naznačuje, že riešenie problému vyžaduje **cielené regionálne politiky a intervencie**, najmä v oblastiach s kumuláciou sociálnych rizík.

2.4 Špeciálne stredné školy – špecifiká a trendy

Vývoj záškoláctva v **špeciálnych stredných školách** na Slovensku v rokoch **2014 – 2024** poukazuje na dlhodobo vysokú mieru neospravedlnených hodín a na výrazné regionálne rozdiely. Celoslovenský priemer sa počas sledovaného obdobia pohyboval približne v rozmedzí **33 až 41 hodín na jedného žiaka**, s jednoznačným zlomom v roku 2020 spôsobeným pandémiou COVID-19. V predpandemických rokoch dosahovali hodnoty približne 38 až 41 hodín. Počas pandémie klesol počet neospravedlnených hodín na **28,4** (2020), čo však nevyjadruje reálne zlepšenie dochádzky, ale zmenu režimu evidencie v období dištančného vzdelávania. Po návrate k prezenčnému vyučovaniu sa ukazovateľ opäť zvýšil (2021: 35,2; 2022: 37,6), v roku 2023 mierne klesol na 32,9 a v roku 2024 dosiahol 36,7 hodiny. Dlhodobý vývoj tak potvrdzuje, že záškoláctvo v špeciálnych SŠ zostáva **vysoké, mierne kolísavé** a obdobie pandémie predstavovalo dočasný štatistický pokles bez trvalej zmeny trendu.

Špeciálne stredné školy pracujú s populáciou žiakov, u ktorých sa často kumulujú **zdravotné, vývinové a sociálne znevýhodnenia**. Dochádzka v týchto školách je preto výrazne ovplyvňovaná externými faktormi – napríklad zdravotným stavom žiakov, dostupnosťou dopravy, rodinným zázemím či dostupnosťou podporných služieb. Vyššia miera absencií oproti bežným stredným školám je preto **očakávaná a systémovo podmienená**. Na interpretáciu vývoja je však potrebné prihliadať na veľkosť vzorky, keďže v niektorých krajoch majú jednotlivé školy nízky počet žiakov, čo môže priemer významne skresliť.

Graf 2.4a: Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka špeciálnych stredných škôl v SR (2014 – 2024)

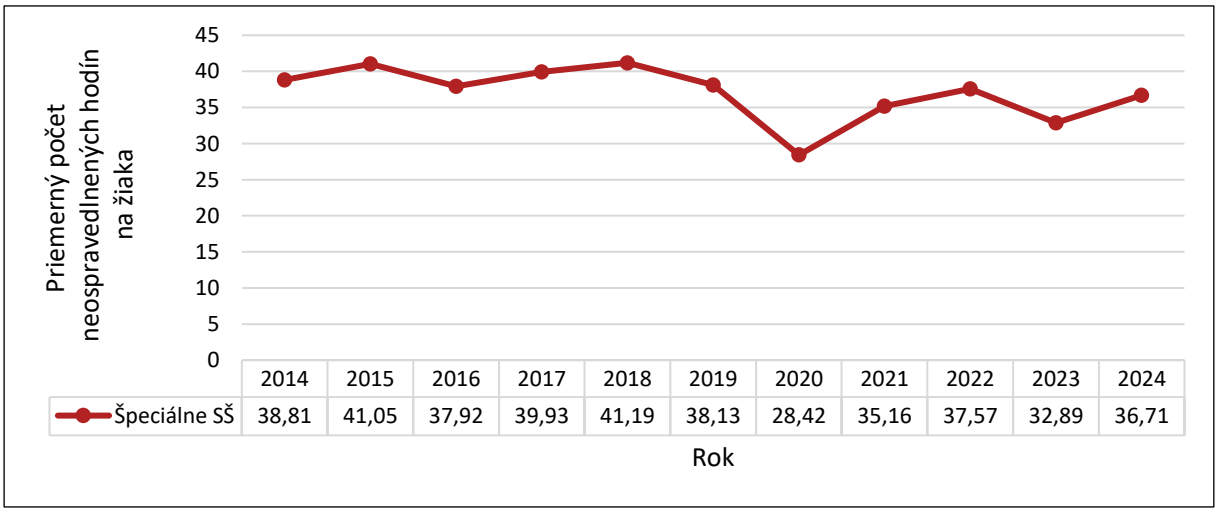

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

Z regionálneho hľadiska je záškoláctvo v špeciálnych stredných školách **najvýraznejšie vo východných a čiastočne v stredných regiónoch Slovenska**. **Košický kraj** dosahoval už v roku 2014 extrémnych 101,2 hodín na žiaka, v roku 2015 dokonca 113,5 hodín. Následne sa hodnoty znížili na úroveň 68 – 73 hodín v rokoch 2016 – 2018, aj po pandémii zostali výrazne nad celoslovenským priemerom (2021 – 2024: 59 – 73 hodín;

v roku 2024 konkrétne 69,4). **Prešovský kraj** vykazuje podobný trend, ale na nižšej úrovni – pred pandémiou rástol z 36 na približne 54 hodín, po roku 2021 sa hodnoty opäť zvýšili a v roku 2024 dosiahli 52,6 hodiny. **Banskobystrický kraj** dlhodobo vykazuje nadpriemerné hodnoty (v rokoch 2014 – 2019 okolo 57 – 70 hodín), maximum bolo zaznamenané v roku 2019 (69,9). Po pandemickom poklese na 32,6 v roku 2020 sa hodnoty postupne vrátili na úroveň 43 – 48 hodín, čo naznačuje **stabilne vyššiu záťaž** oproti väčšine ostatných regiónov. Tieto tri kraje tvoria jadro regiónov s **najvyššou mierou záškoláctva** v rámci Slovenska.

Odlišný vývoj možno pozorovať v západných a severných krajoch. **Bratislavský kraj** dlhodobo dosahuje najnižšie hodnoty – napríklad 22,4 v roku 2016, 17,7 v roku 2021 a 17,9 v roku 2024. **Žilinský kraj** patrí k najstabilnejším a najmenej rizikovým regiónom, s hodnotami od 5 do 15 hodín (v roku 2024: 14,5). **Trenčiansky kraj** má podobné, dokonca ešte nižšie hodnoty (2018: 4,6; 2024: 5,2), čo ho radí medzi kraje s dlhodobo priaznivým vývojom. **Trnavský kraj** zaznamenal v prvých rokoch vyššie hodnoty (okolo 30 – 38 hodín), ale po roku 2019 sa trend výrazne zlepšil a v období 2021 – 2024 sa stabilizoval medzi 10 – 19 hodinami. **Nitriansky kraj** sa vyznačuje väčšími výkyvmi: po náraste až na 67,4 hodín v roku 2018 sa hodnoty v nasledujúcich rokoch znížili a v roku 2024 dosiahli 27,9 hodiny.

Graf 2.4b: Vývoj počtu neospravedlnených hodín podľa krajov v stredných špeciálnych školách v SR (2014 – 2024)

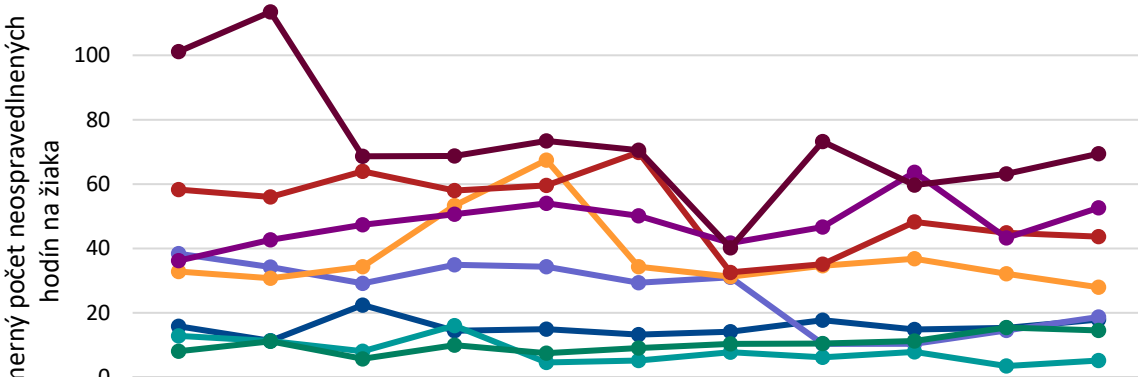

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BA	15,8	11,27	22,4	14,39	14,85	13,2	14,09	17,68	14,83	15,3	17,92
TT	38,34	34,23	29,15	34,86	34,33	29,34	31,06	10,36	10,34	14,46	18,69
TN	12,78	11,23	8,04	15,99	4,57	5,13	7,72	6,17	7,83	3,44	5,15
NR	32,82	30,68	34,25	53,33	67,44	34,34	31,2	34,6	36,82	32,06	27,91
ZA	8,04	11,16	5,69	9,89	7,43	9,01	10,32	10,41	11,24	15,41	14,53
BB	58,24	56	63,97	57,95	59,54	69,85	32,55	35,05	48,22	44,83	43,67
PO	36,18	42,64	47,37	50,58	53,98	50,08	41,66	46,64	63,66	43,27	52,64
KE	101,18	113,48	68,66	68,75	73,43	70,47	40,2	73,15	59,63	63,15	69,36

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

Pandemické obdobie 2020 – 2021 spôsobilo **náhly pokles evidovaných absencií vo všetkých krajoch**, avšak ich následný nárast prebiehal nerovnomerne. V Košickom kraji sa po prepade na 40,2 hodín v roku 2020 hodnoty rýchlo vrátili na 73,2 hodín, čo naznačuje, že návrat k prezenčnému režimu odhalil nahromadené problémy s dochádzkou a disciplínou. V Banskobystrickom a Prešovskom kraji bol návrat postupnejší a výsledné hodnoty sa opäť ustálili na vysokej úrovni. Naopak, v Žilinskom a Trenčianskom kraji sa situácia po pandémii vrátila prakticky na predchádzajúce úrovne bez dramatických zmien. Regionálne rozdiely sa tak po krátkom období relatívneho vyrovnania opäť **prehĺbili**.

Pri interpretácii týchto údajov je potrebné zohľadniť špecifiká populácie žiakov špeciálnych stredných škôl. Táto skupina je **veľmi heterogénna**, pričom jednotlivé regióny sa líšia zložením žiakov podľa diagnóz, typov postihnutia aj sociálneho zázemia. V krajoch s vyššou mierou sociálneho vylúčenia a nižšou dostupnosťou dopravnej, či podpornej infraštruktúry je dochádzka citlivejšia na vonkajšie vplyvy – napríklad nepriaznivé počasie, výpadky dopravy či zdravotné komplikácie. V menších krajoch alebo okresoch môže výslednú štatistiku významne ovplyvniť aj jedna škola so špecifickým profilom žiakov, preto je vhodné analyzovať nielen priemer, ale aj **rozptyl, medián alebo podiel žiakov s extrémne vysokou absenciou**.

Niektoré kraje preukazujú **epizodické výkyvy**, ktoré signalizujú zmeny v sieti škôl alebo vo vzorke žiakov. Napríklad Nitriansky kraj zaznamenal v roku 2018 prudký nárast (67,4 hodín), ktorý sa následne vrátil na dlhodobé hodnoty. Podobne Trnavský kraj sa z kategórie stredne rizikových v priebehu niekoľkých rokov presunul do skupiny s nízkou mierou záškoláctva. Tieto zmeny môžu odzrkadľovať **reorganizáciu siete škôl, zmeny spádovosti alebo posilnenie spolupráce s poradenskými a sociálnymi službami**.

Z dlhodobého hľadiska možno konštatovať, že záškoláctvo v špeciálnych stredných školách je **stabilne vysoké, regionálne nerovnomerné a štrukturálne podmienené**. Najvyššiu mieru absencií majú dlhodobo Košický, Prešovský a Banskobystrický kraj, ktoré výrazne presahujú celoslovenský priemer. Naopak, Žilinský, Trenčiansky a Bratislavský kraj dosahujú dlhodobo najnižšie hodnoty a prejavujú relatívnu stabilitu. Tento vzorec naznačuje, že ide o **dlhodobý štrukturálny jav**, ktorý si vyžaduje cielené, regionálne diferencované opatrenia.

Efektívne znižovanie absencií v špeciálnych stredných školách si vyžaduje **komplexný prístup** kombinujúci opatrenia na úrovni školy, rodiny aj komunity. Patrí sem dôsledný monitoring dochádzky, včasná identifikácia rizikových žiakov, posilnenie asistentských a poradenských služieb v školách, ako aj koordinácia so sociálnymi a zdravotníckymi inštitúciami. Dôležitým faktorom je aj **zabezpečenie dopravy žiakov do školy**, čo sa v niektorých regiónoch ukazuje ako zásadná bariéra. V oblastiach s najvyššou mierou záškoláctva by mali byť zavedené **cieľovo orientované podporné opatrenia**, napríklad individuálne plány dochádzky, komunitné programy či terénna práca so žiakmi a ich rodinami.

Na záver možno uviesť, že v roku **2024** dosahovali špeciálne stredné školy priemernú hodnotu **36,7 neospravedlnených hodín na žiaka**, pričom regionálna diferenciácia zostáva výrazná a pretrvávajúca. **Východné a stredné Slovensko** si dlhodobo udržiava nadpriemerné hodnoty, zatiaľ čo **západné a severné kraje** vykazujú stabilne nižšiu mieru záškoláctva. Pandémia dočasne znížila evidované absencie, avšak po návrate k bežnému vyučovaniu sa ukázalo, že problém je **systémový a pretrvávajúci**. Riešenie preto musí vychádzať z poznania regionálnych rozdielov, sociálneho kontextu a potrieb samotných škôl.

3. Zhrnutie a odporúčania na zníženie záškoláctva

Analýza záškoláctva v Slovenskej republike za obdobie rokov 2014 až 2024 potvrdzuje, že je to jav dlhodobo stabilný s výraznými rozdielmi medzi typmi škôl, regiónmi i skupinami žiakov. Napriek celkovému miernemu poklesu po pandémii COVID-19, zostáva záškoláctvo významným indikátorom školského neúspechu, sociálneho vylúčenia a rizikového správania žiakov.

Vývoj v základných školách

Na úrovni základných škôl sa v priebehu sledovaného desaťročia potvrdil mierne kolísavý, v zásade stabilný trend. Priemerný počet neospravedlnených hodín na žiaka sa pohyboval v rozmedzí 3,5 až 6,3 hodiny ročne, pričom najnižšie hodnoty boli zaznamenané počas pandémie (2020) a najvyššie v rokoch 2015 až 2016. Pokles v období dištančného vzdelávania bol však prevažne štatistického charakteru – nevyjadroval reálne zlepšenie dochádzky, ale zmenu spôsobu evidencie absencií.

Po návrate do prezenčnej výučby sa úroveň záškoláctva opäť zvýšila a v rokoch 2022 až 2024 sa hodnoty stabilizovali na úrovni okolo piatich hodín na žiaka. Údaje teda naznačujú, že pandémia spôsobila dočasné narušenie pravidelnosti dochádzky a oslabila väzbu žiakov ku škole. Obnova bežného režimu prebiehala postupne a nie vo všetkých regiónoch rovnako rýchlo.

Podľa vekovej štruktúry sa ukazuje, že záškoláctvo je výraznejšie na **druhom stupni základnej školy**, kde žiaci dosahujú približne o jednu hodinu vyššie hodnoty ako na prvom stupni. Ide o dôsledok rastúcej samostatnosti, menšej rodičovskej kontroly a nižšej motivácie k učeniu. Naopak, na prvom stupni sú absencie častejšie spojené s rodinnými pomermi, alebo zanedbávaním povinnej školskej dochádzky. Z ročníkového pohľadu sa najvyššia miera záškoláctva dlhodobo koncentruje v 7. až 9. ročníku, čo zodpovedá obdobiu puberty a prechodovej fáze medzi základným a stredoškolským vzdelávaním.

Rozdiely medzi pohlaviami sú konzistentné – **chlapci majú približne o 15 – 20 % viac neospravedlnených hodín než dievčatá**. Tento rozdiel sa zachovával aj v obdobiach poklesu a po pandémii sa dokonca mierne prehĺbil. Z hľadiska

prevencie ide o dôležitý poznatok, keďže naznačuje potrebu diferencovaného prístupu k žiakom podľa rodových a sociálnych špecifík.

Regionálne rozdiely

Regionálna analýza potvrdila dlhodobú stabilitu rozdielov medzi jednotlivými časťami Slovenska. **Najnižšie hodnoty záškoláctva** dosahujú západné a severné kraje (Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky, Žilinský), **najvyššie hodnoty** sú typické pre východné a južné regióny (Košický, Banskobystrický, Prešovský kraj). Rozdiel medzi krajmi je viac ako tridsaťnásobný – napríklad v roku 2024 mal Bratislavský kraj hodnotu 0,6 hodiny na žiaka, zatiaľ čo Košický kraj približne 20 hodín.

Okresné údaje ešte viac prehlbujú tieto rozdiely. V niektorých okresoch (napr. Michalovce, Spišská Nová Ves, Trebišov, Revúca, Rimavská Sobota) dosahuje počet neospravedlnených hodín extrémne hodnoty presahujúce 50 hodín na žiaka, kým v mestských okresoch západného Slovenska sa pohybuje pod jednou hodinou. Tieto rozdiely majú dlhodobý, štrukturálny charakter a úzko súvisia so sociálno-ekonomickým prostredím, úrovňou vzdelanosti rodičov a dostupnosťou škôl.

Špecifickú skupinu tvoria **špeciálne základné školy**, kde je priemerný počet neospravedlnených hodín niekoľkonásobne vyšší než v bežných ZŠ. V roku 2019 dosiahol 29 hodín na žiaka, počas pandémie klesol na 14 hodín a v rokoch 2022 – 2024 sa opäť zvýšil nad 23 hodín. Najvyššie hodnoty majú opäť východné a stredné regióny Slovenska, najmä Košický a Banskobystrický kraj. Vysoké absencie sú výsledkom kombinácie zdravotných, sociálnych a organizačných faktorov – častých zdravotných komplikácií, dopravnej nedostupnosti, či rodinnej situácie žiakov.

Celkovo možno konštatovať, že **záškoláctvo v základných školách zostáva dlhodobo stabilné, ale s trvalo vysokou regionálnou nerovnosťou**. Západné Slovensko vykazuje nízke a stabilné hodnoty, zatiaľ čo východné a južné regióny si udržiavajú výrazne vyššiu mieru absencií. Tento obraz sa prakticky nezmenil ani po desiatich rokoch sledovania.

Vývoj v stredných školách

V stredných školách sa prejavujú odlišné vzorce záškoláctva než v základnom vzdelávaní. Žiaci sú starší, samostatnejší a ich dochádzka je viac ovplyvnená individuálnou motiváciou a životnou situáciou. Počas sledovaného obdobia sa priemerný počet neospravedlnených hodín na žiaka pohyboval v rozmedzí od 3 do 6,4 hodiny. Trend vývoja je podobný ako v základných školách – mierny rast v prvej polovici desaťročia, prudký pokles v pandemických rokoch 2020 – 2021 a následná stabilizácia po návrate do bežného režimu.

Podľa typov škôl sú **najnižšie hodnoty dlhodobo evidované v gymnáziách** (cca 2 – 3 hodiny), ktoré združujú žiakov s vysokou školskou motiváciou. **Najvyššie hodnoty dosahujú stredné odborné školy**, kde sa záškoláctvo spája so slabšou motiváciou, pracovnými povinnosťami a nižšou mierou rodičovskej kontroly. **Konzervatóriá** sa pohybujú v stredných hodnotách, pričom ich vývoj je stabilnejší.

Pandemické obdobie spôsobilo v stredoškolskom vzdelávaní podobný jav ako v ZŠ – oficiálne poklesy absencií boli len dôsledkom dištančného vzdelávania. Po roku 2021 sa hodnoty opäť zvýšili, hoci nedosiahli úroveň spred pandémie. V roku 2024 bol celoslovenský priemer 4,0 hodiny na žiaka, čo je o približne tretinu menej než pred desiatimi rokmi.

Regionálne rozdiely v stredných školách sú taktiež výrazné. Najvyššiu mieru záškoláctva dosahujú Banskobystrický, Košický a Prešovský kraj, zatiaľ čo Bratislavský, Trnavský a Žilinský kraj vykazujú dlhodobo najnižšie hodnoty. Regionálny vzorec teda kopíruje situáciu v základnom školstve.

Špecifickú kategóriu tvoria **špeciálne stredné školy**, ktoré vykazujú najvyššie hodnoty absencií v celom systéme. Počet neospravedlnených hodín sa pohybuje okolo 35 – 40 hodín na žiaka a aj tu sa prejavil pokles počas pandémie a následný návrat k vyšším hodnotám. Rozdiely medzi krajmi sú výrazné – Košický a Prešovský kraj opäť dosahujú najvyššie hodnoty, zatiaľ čo Bratislavský, Trenčiansky a Žilinský kraj sa vyznačujú nízkymi úrovňami absencií.

Zhrnutie kľúčových trendov

1. **Celkový trend** –
   úroveň záškoláctva v období 2014 – 2024 mierne kolísala, ale nevykazuje zásadné zlepšenie; po pandemickom poklese nastala stabilizácia na úrovni približne 4 – 5 hodín na žiaka.
2. **Pandemický efekt** –
   roky 2020 – 2021 predstavujú štatistickú anomáliu; po návrate do škôl sa pôvodné vzorce správania obnovili.
3. **Regionálna nerovnosť** –
   rozdiely medzi západom a východom Slovenska sú trvalé a zásadné, s pretrvávajúcou koncentráciou problémového záškoláctva vo východných a južných okresoch.
4. **Rodové rozdiely** –
   chlapci dlhodobo vykazujú vyššiu mieru záškoláctva, čo potvrdzuje potrebu diferencovaného prístupu v prevencii.
5. **Špeciálne školy** –
   majú niekoľkonásobne vyššiu úroveň absencií ako bežné školy; problém má prevažne sociálny a zdravotný charakter.

6. **Stredné školy** –
   mierne zlepšenie po roku 2020 naznačuje lepšiu dochádzku v porovnaní s dekádou predtým, no rizikové skupiny pretrvávajú najmä v odborných školách.

Odporúčania na zníženie záškoláctva

Zistenia z analýzy vývoja záškoláctva v období 2014 – 2024 potvrdzujú, že ide o **dlhodobo pretrvávajúci a viacrozmerný jav**, ktorý nemožno riešiť izolovane na úrovni jednotlivých škôl. Efektívne znižovanie neospravedlnených absencií si vyžaduje **komplexný prístup** spájajúci preventívne, podporné a systémové opatrenia. Úspech pritom závisí od koordinácie viacerých aktérov – školy, rodiny, samosprávy, poradenských služieb a orgánov sociálnoprávnej ochrany detí.

Posilnenie prevencie na úrovni školy

Prevencia záškoláctva by mala byť súčasťou školských výchovno-vzdelávacích stratégií a preventívnych programov. Školy by mali systematicky monitorovať dochádzku a identifikovať rizikových žiakov už pri prvých známkach zhoršenej dochádzky. Efektívnym nástrojom je **včasná intervencia** – individuálny rozhovor so žiakom a rodičom, poskytnutie podpory prostredníctvom školského psychológa či koordinátora prevencie. Dôležitú úlohu zohráva aj **kvalita vzťahu medzi učiteľom a žiakom** – tam, kde žiaci pociťujú rešpekt, podporu a zmysel učenia, je výskyt absencií nižší. Školy by mali preto rozvíjať aj kompetencie pedagogických zamestnancov v oblasti inkluzívneho prístupu, komunikácie a práce s deťmi zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Spolupráca s rodinou a komunitou

Kľúčovým faktorom pri znižovaní záškoláctva je **partnerská spolupráca školy a rodiny**. Rodičia často nepoznajú dôsledky dlhodobej absencie alebo stratili kontakt so školským prostredím. Preto je potrebné posilniť informačné a poradenské aktivity – pravidelnú komunikáciu s rodičmi, zapájanie rodiny do plánovania opatrení a ponuku služieb školského podporného tímu. V prostrediach so zvýšenou mierou sociálneho vylúčenia by mala byť podpora rozšírená o **terénnu sociálnu prácu a komunitné programy**, ktoré prepájajú školu, obec, sociálne služby a mimovládne organizácie. Osvedčeným prvkom je aj **asistent učiteľa alebo komunitný pracovník**, ktorý udržiava kontakt s rodinou a pomáha zabezpečiť dochádzku žiaka.

Rozšírenie systému podpory a poradenstva

Analýza ukazuje, že žiaci s vyššou mierou absencie často pochádzajú z prostredia, kde sa kumulujú **vzdelávacie, zdravotné a sociálne problémy**. Preto je nevyhnutné rozvíjať **multidisciplinárnu spoluprácu** medzi školami, centrami poradenstva a prevencie, orgánmi sociálnoprávnej ochrany detí,

zdravotníckymi zariadeniami a samosprávou. Účinným opatrením je vytváranie **regionálnych koordinačných tímov** pre prácu s neospravedlnenou absenciou, ktoré by zabezpečovali výmenu informácií a koordináciu zásahov. Zároveň je potrebné zjednotiť postupy pri riešení záškoláctva a vytvoriť **štandardy pre evidenciu a sledovanie dochádzky** v súlade s odporúčaniami OECD a Európskej komisie.

Podpora motivácie žiakov a pozitívneho školského prostredia

Záškoláctvo nie je iba dôsledkom sociálnych problémov, ale často aj **nízkej vnútornej motivácie** a slabého prepojenia školy s reálnymi potrebami žiakov. Preto je dôležité posilniť **zmysluplnosť vzdelávania** prostredníctvom moderných metód vyučovania, väčšej prepojenosti s praxou a možností sebarealizácie. V odbornom vzdelávaní sa odporúča prehĺbiť **duálny systém** a podporovať zapojenie žiakov do reálneho pracovného prostredia, čo znižuje riziko absencií. V gymnáziách a konzervatóriách sa zase osvedčuje podpora projektového učenia, školských klubov či mentoringu medzi rovesníkmi.

Zameranie na rizikové skupiny

Najväčšiu pozornosť si vyžadujú skupiny žiakov, u ktorých sa záškoláctvo spája so **sociálnym znevýhodnením, zdravotným postihnutím alebo rizikovým správaním**. V týchto prípadoch by mali školy využívať individuálne vzdelávacie plány, flexibilné formy vyučovania a posilnené podporné tímy. Pre špeciálne základné a stredné školy je potrebné rozvíjať **špecializované poradenské a terapeutické služby** a zlepšiť podmienky dochádzky – napríklad formou zabezpečenej dopravy alebo príspevku na internátne ubytovanie. Zároveň je vhodné rozšíriť **vzdelávanie pedagógov** v oblasti práce s deťmi so špeciálnymi potrebami a so sociálne znevýhodnenými žiakmi.

Systémové a legislatívne opatrenia

Účinné riešenie záškoláctva si vyžaduje aj **zjednotenie evidencie a sankčných mechanizmov**. V súčasnosti existujú rozdiely medzi spôsobmi, akými školy vykazujú absencie, čo komplikuje analýzy na národnej úrovni.

Odporúča sa:

- vytvoriť **centrálny register dochádzky žiakov** prepojený na informačné systémy MŠVVaM SR,
- zjednotiť definície pojmov „neospravedlnená hodina“, „neprítomnosť v škole“ a „nepravidelná dochádzka“,
- zaviesť **štandardizovaný postup** pri riešení záškoláctva vrátane jasných kompetencií školy, obce a orgánov sociálnoprávnej ochrany,
- a posilniť **preventívnu zložku** v legislatíve oproti represívnym opatreniam.

Záver

Zníženie záškoláctva nemožno dosiahnuť jednorazovými zásahmi. Vyžaduje si **dlhodobú stratégiu**, ktorá spája analytické sledovanie trendov, podporu škôl a spoluprácu všetkých zainteresovaných subjektov. Údaje z rokov 2014 – 2024 potvrdzujú, že najúspešnejšie sú tie školy a regióny, ktoré dokázali **spojiť preventívne opatrenia s individuálnym prístupom** a udržať pravidelnú komunikáciu s rodinami žiakov. Kľúčom k udržateľnému zlepšeniu je teda **systematická prevencia, dostupné poradenstvo a posilnenie sociálnej podpory**, nielen represívne riešenia.

Príloha

Príloha obsahuje **súhrnné tabuľky s údajmi o vývoji počtu neospravedlnených hodín na žiaka** v základných školách a v špeciálnych základných školách **v Slovenskej republike v rokoch 2014 – 2024**. Tabuľky poskytujú detailný prehľad **podľa okresov SR** a predstavujú **zdrojové dáta využité pri spracovaní analytických častí a grafov** v jednotlivých kapitolách publikácie. Tieto údaje umožňujú podrobnejšie sledovať **regionálne rozdiely, dlhodobé trendy a špecifiká záškoláctva** na úrovni jednotlivých okresov.

Tabuľka 1: Vývoj počtu neospravedlnených hodín na žiaka ZŠ podľa okresov SR (2014 – 2024)

Okres/Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bratislava I	0,43	0,16	0,19	0,53	0,82	0,43	0,37	0,54	0,20	0,27	0,19
Bratislava II	1,23	1,17	1,22	2,61	1,61	1,51	0,65	1,07	1,01	1,11	1,33
Bratislava III	0,78	0,81	0,73	0,68	0,99	0,74	0,29	0,68	0,72	0,60	0,56
Bratislava IV	0,39	0,47	7,38	0,54	0,62	0,78	0,13	0,20	0,84	0,26	0,69
Bratislava V	1,17	1,18	0,93	1,17	1,03	1,10	0,41	0,56	0,49	0,23	0,38
Malacky	2,55	2,50	2,02	2,04	2,72	2,80	1,34	2,74	2,13	1,84	1,34
Pezinok	0,48	0,49	1,05	0,27	0,54	0,42	0,11	0,31	0,29	0,33	0,38
Senec	0,63	0,45	0,34	0,28	0,39	0,39	0,32	0,32	0,43	0,46	0,12
Dunajská Streda	2,17	2,29	2,33	1,76	4,14	4,66	1,72	2,59	2,12	2,32	1,93
Galanta	1,83	2,16	2,93	2,65	2,97	1,98	1,68	1,59	1,97	1,49	1,43
Hlohovec	0,71	0,67	0,84	0,92	0,66	0,76	0,23	0,55	0,58	0,45	0,20
Piešťany	0,46	0,78	1,10	0,84	0,26	0,29	0,57	0,66	1,03	0,56	0,30
Senica	1,32	1,65	2,07	1,26	1,25	1,48	0,40	1,13	1,15	1,10	1,36
Skalica	0,74	0,64	1,01	1,38	1,01	1,57	0,84	1,02	0,76	0,83	1,10
Trnava	0,46	0,56	0,40	0,46	0,40	0,30	0,29	0,47	0,35	0,47	0,51
Bánovce nad Bebravou	0,42	0,17	0,54	0,50	0,14	0,13	0,04	0,07	0,07	0,01	0,03
Ilava	0,51	0,47	0,58	0,24	0,60	0,54	0,17	0,57	0,68	0,08	0,06
Myjava	0,72	1,45	1,29	1,89	0,87	0,36	0,19	0,77	0,29	0,29	0,22
Nové Mesto nad Váhom	0,41	0,40	0,49	0,59	0,68	0,71	0,23	0,65	0,81	0,64	0,43
Partizánske	0,41	0,84	1,71	0,71	0,36	0,73	0,13	0,71	0,63	0,31	0,21
Považská Bystrica	0,22	0,19	0,18	0,28	0,29	0,21	0,04	0,29	0,19	0,03	0,21
Prievidza	0,57	0,60	0,52	0,54	0,45	0,42	0,23	0,36	0,43	0,36	0,35
Púchov	0,52	0,29	0,38	0,26	0,25	0,20	0,30	0,26	0,09	0,10	0,07
Trenčín	0,29	0,23	0,29	0,29	0,27	1,13	0,10	0,16	0,42	0,20	0,10
Komárno	3,62	4,14	4,02	4,88	4,69	5,09	2,57	3,80	4,68	6,34	6,74
Levice	4,16	4,39	4,73	3,69	3,48	3,15	2,00	3,89	5,03	2,78	2,56
Nitra	2,34	2,13	2,59	1,89	2,71	2,97	1,86	1,78	2,18	1,52	1,50
Nové Zámky	3,79	3,14	3,30	4,75	5,02	5,63	3,25	3,07	4,41	3,09	3,01
Šaľa	4,73	3,59	3,42	2,72	3,27	3,95	1,69	2,98	2,71	1,74	1,64
Topoľčany	0,84	0,73	0,61	0,76	0,55	0,44	0,37	0,40	0,31	0,45	0,31
Zlaté Moravce	2,65	5,06	4,67	4,51	2,95	3,89	1,82	3,02	3,63	2,57	2,13
Bytča	0,22	0,19	0,25	0,19	0,12	0,14	0,08	0,18	0,07	0,01	0,02
Čadca	0,31	0,28	0,33	0,21	0,33	0,59	0,06	0,09	0,15	0,09	0,06
Dolný Kubín	0,38	0,37	0,42	0,29	0,53	0,25	0,12	0,14	0,08	0,07	0,04
Kysucké Nové Mesto	0,58	0,33	0,39	0,78	0,32	0,12	0,17	0,13	0,22	0,26	0,33
Liptovský Mikuláš	0,59	0,53	0,53	0,67	0,58	0,80	0,41	0,97	0,62	0,71	0,43
Martin	0,84	0,86	0,90	0,87	1,06	0,98	0,49	0,64	0,77	0,50	0,53
Námestovo	0,12	0,12	0,24	0,12	0,14	0,16	0,03	0,22	0,13	0,04	0,03
Ružomberok	0,35	0,48	0,20	0,72	0,60	0,32	0,13	0,41	0,25	0,18	0,15
Turčianske Teplice	1,22	1,10	1,73	0,88	0,92	0,90	0,28	4,30	2,20	0,39	0,32
Tvrdošín	0,19	0,23	0,29	0,23	0,26	0,15	0,05	0,32	0,12	0,03	0,04
Žilina	0,61	0,64	0,69	0,57	0,46	0,36	0,09	0,27	0,30	0,19	0,16
Banská Bystrica	1,1	0,89	0,83	0,86	0,70	0,59	0,41	0,51	0,63	0,94	0,97
Banská Štiavnica	1,58	1,47	1,60	1,10	1,90	1,44	1,85	1,67	0,56	0,58	1,22

Tabuľka 1 (pokračovanie): Vývoj počtu neospravedlnených hodín na žiaka ZŠ podľa okresov SR (2014 – 2024)

Okres/Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Brezno	2,01	2,70	2,70	2,68	3,01	3,33	1,83	2,02	2,94	3,53	2,24
Detva	1,06	0,88	0,77	0,70	0,85	0,71	0,45	1,70	1,47	1,23	1,11
Krupina	2,33	1,43	1,33	1,47	2,03	1,82	1,02	1,34	1,37	1,37	2,06
Lučenec	9,12	6,19	8,31	10,56	11,30	14,46	8,18	11,28	11,37	18,03	9,85
Poltár	2,81	3,50	4,51	4,38	3,71	4,10	2,06	4,46	5,11	2,71	1,85
Revúca	25,54	29,99	30,46	25,01	24,12	22,38	9,22	14,80	21,07	20,47	14,59
Rimavská Sobota	12,55	10,97	11,67	11,21	9,92	11,97	5,78	5,63	10,02	10,05	8,23
Veľký Krtíš	3,2	3,30	3,41	3,11	3,57	4,23	2,25	2,24	1,81	2,29	3,09
Zvolen	1,43	1,22	1,40	1,26	2,17	2,01	0,86	1,56	1,98	1,29	1,46
Žarnovica	0,9	1,16	1,67	1,17	0,80	1,08	0,49	0,71	0,73	0,44	0,58
Žiar nad Hronom	1,39	1,05	1,72	1,08	1,69	1,11	0,70	1,19	1,53	0,98	0,84
Bardejov	3,67	4,99	5,94	6,97	6,97	6,85	3,05	2,22	3,85	4,02	4,63
Humenné	1,34	1,13	1,68	1,27	1,09	1,74	1,14	0,78	0,91	1,96	1,08
Kežmarok	4,28	5,15	6,31	6,37	7,27	6,96	3,35	3,81	6,81	7,57	7,76
Levoča	9,62	12,78	9,82	3,69	2,23	2,04	1,10	2,42	2,89	2,94	3,42
Medzilaborce	8,79	7,36	11,74	13,74	17,85	21,93	8,93	4,43	12,07	18,80	10,73
Poprad	1,72	1,56	1,94	2,27	2,94	3,13	1,78	3,73	3,19	2,94	2,73
Prešov	5,22	4,53	3,82	4,20	4,51	4,11	1,86	2,47	4,75	5,78	5,97
Sabinov	8,98	12,35	13,53	10,16	9,98	10,88	7,16	8,82	9,71	8,75	10,70
Snina	1,77	0,40	0,55	0,89	0,71	0,39	0,30	0,82	0,34	0,29	0,59
Stará Ľubovňa	1,64	1,57	1,63	2,47	4,02	4,77	1,93	2,24	3,06	3,42	3,35
Stropkov	1,4	1,41	1,84	2,17	2,12	2,48	1,52	1,06	1,10	1,03	2,24
Svidník	1,99	2,02	2,22	3,12	3,46	2,44	1,67	2,46	3,78	2,42	2,90
Vranov nad Topľou	11,49	10,64	11,80	10,35	7,43	8,09	4,32	5,73	10,02	8,35	9,54
Gelnica	7,01	13,56	9,62	9,45	9,26	8,83	4,94	6,19	13,92	14,65	14,83
Košice I	0,87	15,76	15,92	15,17	13,19	14,02	0,13	0,40	0,70	0,59	0,39
Košice II	9,83	1,35	1,21	0,99	0,50	0,32	7,79	5,53	6,23	13,89	11,49
Košice III	0,77	6,96	5,89	7,43	7,70	9,27	1,24	0,60	1,34	1,87	1,68
Košice IV	1,3	0,30	1,19	1,26	0,83	1,11	0,43	0,95	2,47	2,37	1,78
Košice - okolie	13,9	3,77	1,00	2,60	1,26	0,95	11,53	10,31	14,32	12,73	15,46
Michalovce	63,45	64,77	63,57	50,85	50,89	51,65	30,17	31,11	34,54	37,94	32,21
Rožňava	13,37	16,65	17,31	16,91	19,87	15,51	8,12	9,40	14,87	10,23	12,92
Sobrance	11,89	10,76	11,62	9,93	12,45	8,89	5,42	6,68	11,97	13,16	9,34
Spišská Nová Ves	46,14	44,37	57,67	53,58	63,31	68,24	39,74	48,96	59,97	56,40	48,86
Trebišov	10,14	9,29	8,70	10,14	11,16	18,63	11,19	14,44	18,14	19,33	20,93
SPOLU	**5,78**	**5,88**	**6,33**	**5,75**	**5,99**	**6,31**	**3,57**	**4,25**	**5,31**	**5,32**	**4,92**

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

Tabuľka 2: Vývoj počtu neospravedlnených hodín na žiaka špeciálnej ZŠ podľa okresov SR (2014 – 2024)

Okres/Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bratislava I	5,99	1,24	1,89	0,53	1,86	3,44	1,05	0,68	0,61	3,11	0,30
Bratislava II	9,28	10,57	7,27	16,66	13,30	19,12	8,78	11,35	11,78	2,57	7,01
Bratislava III	2,95	5,30	8,20	1,31	2,03	3,71	0,44	2,35	0,00	0,05	0,05
Bratislava IV	2,24	1,29	4,51	2,96	3,98	0,66	1,01	0,40	3,58	2,27	2,73
Bratislava V	1,10	1,12	1,24	2,12	0,33	0,66	0,51	1,74	4,44	1,13	3,16
Malacky	43,59	53,80	53,57	51,39	50,97	58,73	17,08	25,55	37,32	31,10	20,52
Pezinok	3,81	8,34	6,61	19,08	18,04	20,69	18,73	9,79	24,47	67,44	31,85
Senec	8,39	13,41	36,53	28,75	22,51	12,20	0,75	0,75	12,00	12,55	8,23
Dunajská Streda	63,60	45,64	37,95	73,16	80,79	58,07	39,75	60,78	67,79	46,15	28,70
Galanta	74,86	59,54	70,82	64,53	57,98	64,49	6,86	11,76	5,00	2,65	6,08
Hlohovec	33,16	13,50	17,13	20,02	10,11	16,55	12,53	14,62	6,91	8,40	4,49
Piešťany	12,27	11,89	37,17	22,92	5,23	5,69	0,56	4,19	0,11	7,40	5,42
Senica	28,56	39,09	33,42	40,54	36,14	45,31	22,18	47,09	65,85	59,57	29,93
Skalica	7,06	11,55	18,83	10,58	22,89	20,33	15,93	27,07	39,51	46,82	26,30
Trnava	10,65	18,97	11,94	6,25	12,96	13,81	4,21	7,46	7,42	5,79	5,10
Bánovce nad Bebravou	9,62	20,62	24,21	13,74	7,68	10,09	2,00	15,99	3,81	2,91	5,24
Ilava	1,77	0,41	6,14	3,66	13,37	6,98	4,03	9,52	14,08	5,54	16,74
Myjava	0,31	0,00	0,42	3,66	17,78	5,89	8,06	5,55	1,51	0,00	0,00
Nové Mesto nad Váhom	1,73	3,42	0,10	3,84	0,09	0,30	1,70	3,32	1,96	1,40	19,00
Partizánske	8,08	11,55	12,68	5,67	19,42	26,91	37,78	13,38	17,17	19,24	8,95
Považská Bystrica	0,57	0,40	0,47	0,69	0,33	0,74	0,00	2,78	0,19	0,62	0,16
Prievidza	14,89	7,93	12,77	4,61	5,91	5,64	3,61	11,93	5,87	8,52	5,59
Púchov	13,33	7,00	10,05	8,94	13,24	10,29	8,51	7,36	22,20	5,32	7,93
Trenčín	2,35	1,47	1,72	2,54	1,10	0,58	2,38	0,05	1,28	2,51	0,63
Komárno	16,67	16,36	20,79	23,68	18,64	25,06	14,45	15,36	24,77	27,32	24,03
Levice	21,30	14,66	14,58	16,55	22,57	15,58	16,03	10,75	16,77	16,46	11,56
Nitra	19,55	14,71	17,22	13,66	12,99	4,29	3,03	3,33	11,91	12,51	6,06
Nové Zámky	5,20	8,26	13,46	10,56	14,65	6,78	7,73	8,53	11,94	13,22	6,87
Šaľa	6,31	5,06	10,66	8,49	3,64	16,56	5,80	9,71	9,48	6,85	0,85
Topoľčany	9,02	4,53	12,49	8,68	6,16	3,82	4,14	2,88	12,25	98,33	1,23
Zlaté Moravce	16,24	31,86	38,10	49,19	67,69	0,00	40,32	43,32	43,60	30,17	31,32
Bytča	0,27	1,96	2,25	0,09	0,41	0,30	0,00	2,79	0,59	0,00	1,47
Čadca	2,99	13,64	4,87	3,73	8,12	6,70	5,57	12,87	13,20	23,83	1,13
Dolný Kubín	0,62	13,60	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kysucké Nové Mesto	11,26	14,79	12,68	14,76	0,00	4,89	3,03	24,46	0,52	4,14	0,00
Liptovský Mikuláš	9,52	12,30	12,15	11,90	11,51	10,34	4,46	2,46	3,45	4,51	1,60
Martin	2,24	3,05	0,60	2,85	3,45	5,71	3,78	2,05	1,70	2,84	5,60
Námestovo	1,41	3,19	0,09	0,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ružomberok	9,34	13,01	14,60	14,95	13,83	7,94	6,21	14,59	2,29	2,48	4,52
Turčianske Teplice	13,88	10,50	2,00	0,00	16,00	0,00	0,00	0,00	6,38	1,86	18,71
Tvrdošín	0,00	0,61	1,53	3,27	0,00	0,24	0,00	3,60	0,00	0,00	0,22
Žilina	6,05	9,06	3,90	8,31	5,21	5,32	4,04	6,20	5,88	1,55	3,51
Banská Bystrica	1,06	3,91	1,17	2,33	3,17	1,13	1,62	0,70	0,67	0,94	1,40
Banská Štiavnica	38,00	49,39	12,62	17,00	21,52	30,45	16,85	19,04	26,54	21,85	16,28
Brezno	6,96	11,85	15,94	13,11	15,11	15,79	10,51	18,63	31,73	25,57	19,77
Detva	20,87	5,76	26,42	24,05	19,38	25,55	9,18	38,19	40,81	44,64	34,79
Krupina	9,46	7,10	8,79	12,78	19,91	16,74	8,54	12,58	16,10	16,70	6,16
Lučenec	24,18	19,64	18,43	23,30	26,28	30,62	11,77	11,42	14,76	20,84	17,56
Poltár	12,34	1,93	10,55	29,76	15,06	11,03	4,56	5,04	41,63	25,98	7,06
Revúca	67,61	66,78	75,99	68,67	57,85	54,62	33,54	43,43	74,58	55,91	49,02
Rimavská Sobota	41,31	20,91	24,95	36,40	30,86	30,90	16,66	42,69	41,09	28,97	29,32
Veľký Krtíš	41,42	14,14	21,21	15,56	28,07	32,80	10,15	14,19	34,74	18,49	23,00
Zvolen	7,49	4,09	7,48	11,02	10,67	25,60	23,65	22,66	40,49	42,80	60,37

Tabuľka 2 (pokračovanie): Vývoj počtu neospravedlnených hodín na žiaka špeciálnej ZŠ podľa okresov SR (2014 – 2024)

Okres/Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Žarnovica	15,35	15,18	8,46	7,96	24,11	10,06	2,96	112,84	182,77	16,77	5,54
Žiar n. Hronom	12,85	13,33	14,68	7,93	15,66	17,23	9,22	11,88	15,73	7,83	12,81
Bardejov	33,19	31,09	38,38	42,71	45,22	43,94	22,85	3,54	4,37	41,83	38,05
Humenné	2,65	3,83	9,92	6,40	6,68	10,96	2,55	0,11	0,58	6,88	3,93
Kežmarok	17,26	23,48	32,80	30,68	28,60	39,60	11,40	11,88	20,22	15,97	22,62
Levoča	20,86	21,57	18,61	16,41	20,03	15,03	3,77	12,05	20,48	16,32	20,34
Medzilaborce	46,08	68,31	80,16	74,06	73,68	85,01	55,03	36,12	97,53	75,97	34,19
Poprad	10,71	9,16	10,28	9,43	13,76	17,96	8,33	13,90	20,88	13,90	14,75
Prešov	20,50	21,96	26,12	34,68	30,20	32,77	13,96	13,89	26,05	23,93	23,91
Sabinov	29,55	29,94	38,14	41,32	33,14	30,02	19,77	18,94	36,07	43,95	29,45
Snina	12,61	19,51	8,48	14,06	12,08	3,24	7,31	15,16	57,32	30,69	0,68
Stará Ľubovňa	18,75	29,94	12,55	17,60	17,22	21,38	6,13	4,01	6,73	9,44	11,77
Stropkov	14,25	20,67	24,24	18,30	16,77	24,98	37,15	0,02	7,88	8,48	16,48
Svidník	30,92	20,22	50,28	22,83	32,56	22,15	20,71	14,24	31,33	25,19	45,19
Vranov n. Topľou	40,64	45,99	46,54	40,12	30,09	27,26	22,31	19,25	34,78	37,11	33,61
Gelnica	41,72	38,74	51,90	29,52	35,07	36,31	23,54	34,02	42,97	27,85	43,49
Košice I	55,85	73,95	64,19	42,46	50,74	48,30	21,36	20,48	22,92	18,94	15,24
Košice II	62,84	52,08	71,94	51,14	62,30	59,48	49,02	22,79	39,24	61,72	50,41
Košice III	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Košice IV	12,70	12,37	2,79	10,28	7,68	10,83	11,13	4,63	9,23	14,08	36,15
Košice - okolie	47,45	72,75	63,36	59,33	49,69	56,26	35,05	38,58	62,29	50,50	66,03
Michalovce	137,40	87,69	66,45	26,33	23,60	20,29	15,88	15,86	28,82	38,46	39,05
Rožňava	26,27	39,42	38,21	40,72	23,39	45,20	12,45	13,71	41,57	24,95	40,69
Sobrance	8,19	76,34	104,66	150,11	155,39	103,80	25,93	50,14	96,91	49,10	37,23
Spišská Nová Ves	63,05	59,07	60,76	59,39	59,11	71,41	30,78	42,17	72,54	88,61	71,02
Trebišov	60,90	52,71	53,65	57,99	57,18	71,69	28,81	45,43	48,22	50,63	43,68
SPOLU	**28,49**	**27,79**	**28,75**	**27,17**	**26,09**	**27,32**	**14,48**	**17,14**	**25,88**	**24,90**	**23,29**

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

Názov: ***Záškoláctvo u žiakov základných a stredných škôl 2014 – 2024 Špecifiká a vývoj v bežných a v špeciálnych školách***

Autorka: Mgr. Mária Janková

Jazyková úprava: Mgr. Gabriela Aichová

Rok vydania: 2025

Vydavateľ a tlač: Centrum vedecko-technických informácií SR, Bratislava

ISBN 978-80-8240-092-5